

naša luč

1984

2

ples na slovenskem

Na Slovenskem so se starejši plesi ohranili le v skopi meri, pa še to bolj v obrobni pokrajinah. Plesi v parihi so mlajšega izvora in so prišli k nam iz sosednjih, zlasti nemških dežel. Največ so jih prinašali godci, ki so kot delavci in vojaki potovali po avstro-ogrski monarhiji. Te preproste plesne je naš človek prilagajal svojemu značaju.

KDAJ IN KJE SO PLESALI?

Največ so plesali na svatbah in v pustnih dneh, sicer pa ob raznih cerkvenih in ljudskih praznikih ter med tednom po končanem skupnem delu. Niso pa plesali v postu in adventu.

Nekdaj so razen pozimi plesali pod lipo sredi vasi, na travi ali na posebnih lesenih plesiščih, pozimi pa na skednju, v hiši ali gostilni.

PLESNI GIBI

Pri najstarejših slovenskih plesih so se hoja, tek in poskakovanje med seboj prepletali. Plesavci so plesali sami ali v večji skupini; ta je oblikovala kačo in polža (kačo zvižat, kólo, čindara, metliško kólo, vrtec).

Pri najstarejših plesih ni smelo manjkati „mostu“, to je visoko dvignjenih in sklenjenih rok dveh plesavcev. Ena vrsta plesavcev je šla navadno večkrat pod mostom rok druge vrste (kovtre šivat).

Ples v kolu je doma le v Beli krajini, kamor so ga zanesli Uskoki.

PLES V PARIH

Najstarejši ples v parihi je štajeriš ali štajriš (žakle šivat, štrene vit). Star parni ples je tudi zibenšrit (kopriča, šetepaši).

Med mlajšimi plesi je našla pot na Slovesko mazurka (mrzulin, mazulin, šamarjanka, mašerjanka).

Mnogo je plesov, pri katerih v prvem delu ploskajo, žugajo, udarjajo z nogami ob tla, delajo z neobteženo nogo razne geste, se priklanjajo, poskakujejo, v drugem delu pa plešejo polko (šotiš, ta potovčena, ta potrkana, špicpolka, ta požugana, krajcopolka, kosmatača, angelska, kapcinarska, brcpolka).

„PRVI REJ“ NA ZILI

Skoraj povsod se bereta na žegensko nedeljo dve maši: k prvi gredo gospodinje in starejši ljudje, k drugi fantje in dečle.

Ko se kmalu popoldne štehvovci vrnejo od štehvavanja, je pod vaško lipo vse pripravljeno za „prvi rej“. Novi štehvovski mojster stopi do zbranih dečel, napije vsaki posebej in jo pelje v „rej“. Ko ima vsak „rejec“ svojo „rejk“, se postavijo pari pod lipo v krog. Novi štehvovski mojster začne rej: pari svečano korakajo v krogu, rejovci sami pa zapoje obredni začetek reja:

*Bueh nam dej te duobr čes,
te perbe rej začjele smo.
Tuer je z Buegen, Bueh je ž nin,
san Ježeš je Marijen sin.*

Rejke med to pesmijo molče. Zdaj se oglasi godba. Ko so „zaréjali“ večkrat naokoli, godba preneha, pari se razpuste in začno spet korakati v krogu naokoli. Pri tem zapoje „obredno“ pesem k prvemu reju. Spet se oglasi godba, pari spet zaplešejo naokoli. Tako se ples in petje menjaje se ponavljata, dokler je kaj besedila.

Niko Kuret: Praznično leto Slovencev

POLKA

Na Slovenskem danes največ plešejo polko, ki ima različna imena (hotuljska polka, ohcetna polka, ta potresena, droblan, stara polka, dinga, toplarca).

Zelo je razširjen ples, pri katerem se par na mestu ali v krogu močno vrti (cvajšrit).

Znane so tudi razne inačice polke in cvajšrita (kalamajka, ples iz Trente, dopaši, šaltin).

VALČEK

Pri nas zelo pogosto plešejo valček (valcer, bolcar). Iz starejšega plesa (najpajeriš, ta potrkana, ta potrkan tajč) je med obema vojnama nastal kmečki valček.

PLESNE IGRE

Po vsej Sloveniji so znane družabne plesne igre, pri katerih plesavci menjajo plesavke. Navadno je bilo tako, da je bil en plesavec več, kot je bilo plesavk (metla, metlar, grapc, štrafpolka, krajcarski ples). Kdor je bil pri menjavi plesavke prepočasen, je dobil za par metlo, kdaj pa še kazen.

GLASBENA SPREMLJAVA

Le nekaj slovenskih plesov je brez glasbene spremljave in nekaj takih, ki jih plešejo ob petju. Večino plesov pa spremljajo glasbila: harmonika (prvotno klarinet), violina in bas, ki pa so se jim sčasoma pridružila še razna pihala.

Škoda, da je šlo naše narodno plesno izročilo skoraj popolnoma v pozabo. Goje ga le še razne folklorne skupine.

Naslovna slika:

SVEČNIŠKE CERKVICE V ŽELEZNI KAPLI NA KOROŠKEM.

Otroci v Železni Kapli naredijo cerkvice iz lepenke in jih pritrdijo na deščice. V cerkvico postavijo svečo, cerkvico pa pritrdijo na drog. Na večer pred svečnico spuste cerkvice po vodi Beli.

V svojem sporočilu ob svetovnem dnevu miru je PAPEŽ med drugim zapisal te-le pomembne besede:

„Mir je le tedaj pristen, če je sad pravičnosti. Neka družba pa ni pravična, ni človeška, če ne spoštuje temeljnih pravic človeške osebe. Kdor pravilno misli, ohrani tudi ob vseh diktaturah in totalitarizmih pogum, da za druge, ki trpijo, dvigne svoj glas in pred krivico ne vrže puške v koruzo in z njo ne sklepa kravjih kupčij. Kdor ima mir zares rad, zavrača vsako miroljubnost, ki je le strahopetnost.“

Za zadnji božič so SLOVENSKI ŠKOFJE v posebnem pismu voščili vsem rojakom doma, v zamejstvu in povsod po svetu. Vse so obenem pozvali, naj bi odrešenje sprejeli, živeli in posredovali drugim. Pol pisma so namenili vprašanju narodnosti. Ta del zaradi njegove aktualnosti ponatiskujemo:

Praznik Kristusovega rojstva potrjuje in osvetljuje tudi tisto vrednoto, ki se imenuje narod, z vsem, kar narod pomeni. Kristus je ljubil svoj narod, kateremu je kot prvemu označeval blagovest odrešenja, razodel Očetovo ljubezen in zanj tudi umrl. Sprejemal je izročilo judovske preteklosti, jokal je nad Jeruzalemom, nad rojaki po veri, krvi in izročilu, ki niso „spoznali časa svojega obiskanja“ in so njega, svojega Odrešenika zavrgli.

Kršćanstvo je vedno učilo ljudi ljubezni in spoštovanja najprej do lastnega naroda. Kakor se v družini učimo ljubiti in spoštovati najprej svoje najbližje, tako se tudi znotraj lastnega naroda učimo ljubezni in spoštovanja do vsega, kar je naše in domače, hkrati pa spoštujemo in želimo spoznati tudi druge narode in njihove značilnosti. Kdor ne ceni lastnega naroda, ne bo pravilno cenil drugih narodov.

Zgodovina slovenskega naroda je najtesneje povezana s krščansko vero in Cerkvijo. Že od začetkov je v našo zgodovino skupaj z vero vtkana tudi krščanska omika. Naš materni jezik in domača kultura sta nam v daljni in bližnji preteklosti pomagala pri ohranjanju vere in narodnosti.

V zadnjem času zavest pripadnosti slovenskemu narodu pri mnogih blede bodisi zaradi osebnih razlogov bodisi zaradi zunanjih okoliščin. Toda kdor zanika svoje korenine in se odpoveduje svoji narodni samobitnosti, jeziku, kulturi in zgodovini, nima prihodnosti.

Zlasti mlademu rodu je potrebno posredovati globoko spoznanje slovenske preteklosti, da bo nanjo lahko ponosen in hkrati hvaležen, da se je slovenski narod kljub neštetim nevarnostim ohranil do današnjega dne. Naša skupna odgovornost do našega naroda, jezika in kulture, pa tudi do bogatega verskega izročila, zahteva, da vse to posredujemo tudi prihodnjim rodovom.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev- ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija 400 fran.
Francija 60 fran.
Italija 12.000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Švedska 60 kron
Švica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
ZDA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa doma novega?

ILIRSKA BISTRICA je mestno naselje na severnem robu Reške doline. Ima obilje vodá, ki pritekajo iz kraškega podzemlja. Hiše v starem delu mesta so zaradi starodavne gradnje zaščitene.

na sploh

HUMANO DRUŠTVO ODLIKOVANO

Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije je dobila visoko državno odlikovanje ob dvajsetletnici plodnega delovanja. V tej organizaciji je vključenih štirideset občinskih in medobčinskih društev, ki štejejo v svojih vrstah okoli dvanajst tisoč članov. To so starši prizadetih in ljudje, ki jim je skrb za ta krog ljudi poklic ali pa človečanska potreba. V teh dvajsetih letih je Zveza ustanovila delavnice za duševno prizadete, razvila založniško dejavnost in druge oblike pomoči.

O EKOLOŠKIH PROBLEMIH BLEJSKEGA JEZERA

so razpravljali strokovnjaki za naravno človekovo okolje za okroglo mizo v Ljubljani. Pogovor je pripravilo Prirodoslovno društvo Slovenije, sodelovali pa so tudi člani odbora Slovenske matice. Razprava je pokazala, da obstajajo različni pogledi strokovnjakov na vrstni red pri regulaciji jezera in glede učinkovitosti posameznih ukrepov. Prav ta trenja strokovnjakov pa so bila po mnenju nekaterih pristojnih občinskih politikov kriva za nespametno trošenje denarnih sredstev in za zapoznel

dostop h konkretnim ukrepom. Tako so bila šele pred kratkim končana dela na kanalu od hotela Toplic do naselja Mlino, kjer je prihajalo največ onesnažene vode v jezero. Šele letos pa bodo sklenili sporazum o izvajanju nadaljnjih ukrepov za ozdravljenje jezera.

DRUŠTVO GLASBENIH UMETNIKOV SLOVENIJE PODELILLO BETTETOVE NAGRADE

Vsako leto, tokrat že petič, nagradi društvo svoje zaslužne člane za umetniške dosežke na področju glasbene umetnosti in za širjenje glasbene kulture. Letos sta bila nagrajena dirigent Ciril Cvetko in tenorist Mitja Gregorčič. Posebno listino pa je dobil celovski radio-oddelek za slovenske oddaje za zasluge pri širjenju glasbene umetnosti med zamejskimi Slovenci. Nagrade je v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani izročil nagrajencem Jože Snój, predsednik društva glasbenikov.

NAGRADE ZA NAJBOLJŠO IGRALSKO STVARITEV 1983

V spomin na velikega slovenskega igralca Staneta Severja podeli vsako leto Kulturna skupnost Slovenije Severjeve nagrade. Dobe jih poklicni in ljubiteljski igralci ter študenti igralske akademije v Ljubljani. Za odlične

igralske stvaritve sta bila lani decembra odlikovana Polona Vitrih, članica Drame Slovenskega narodnega gledališča, in Silvij Kobal, član Stalnega slovenskega gledališča v Trstu.

TRIDESETLETNICA PROSTOVOLJNEGA KRVODAJALSTVA NA SLOVENSKEM

Na slovesnosti v Ljubljani je predsednica Rdečega križa Slovenije Ivica Žnidaršič podelila predstavnikom tiska posebna priznanja te človekoljubne organizacije. Tisk je veliko prispeval k širjenju krvodajalstva na Slovenskem. Okoli osem tisoč aktivnih krvodajalcev ima zabeleženih slovenski RK. Samo lani je prišlo na krvodajalske akcije okoli 110 tisoč ljudi, med katerimi je bilo kar 27 tisoč mlajših od trideset let. Zato se lahko reče, da imajo akcije RK Slovenije ugledno mesto v svetu.

POMEMBEN JUBILEJ BRALNE KULTURE NA PRIMORSKEM

Kosovelova knjižnica v Sežani je na posebni slovesnosti obhajala petintridesetletnico svojega kulturnega delovanja na tem delu Slovenije. Knjižnica je gradila na bogati bralni kulturi v teh krajih. Predhodniki današnje knjižnice so bila društva bralcev in kasnejše čitalnice. Prvo tako društvo je bilo ustanovljeno v Sežani že leta 1852. Komaj

kaj je pa doma novega?

dvajset let kasneje pa so dobili že prvo čitalnico. Proti koncu devetnajstega stoletja so v prostorih sežanskega županstva uredili prvo knjižnico. Ljubzen do slovenskih knjig ni mogel uničiti italijanski fašizem. Takrat so ljudje vzeli na domove knjige iz zaprtih knjižnic in jih čuvali kot svetinje do konca druge svetovne vojne. Z ustanovitvijo knjižnice pred petintridesetimi leti pa je knjižni fond vedno bolj rasel. Danes ja na policah že okoli štirideset tisoč knjig. Vsak dan pride povprečno dvesto ljudi v sežansko knjižnico in njene podružnice v Komnu, Divači in Dutovljah.

od tu in tam

BREŽICE

Srečanje z zdomci, ki ga je pripravila SZDL, tudi letos ni bilo kronano z uspehom. Prišlo je komaj petnajst ljudi, kar je v primerjavi z osemsto zdomci na delu v tujini bore malo. Udeleženci so tarnali nad slabo obveščenostjo o vedno novih carinskih predpisih. Pokazalo se je tudi, da občina nima izdelanih načrtov za razvoj obrtne dejavnosti, ki bi bila še najbolj

zanimiva za tiste zdomce, ki bi se radi kmalu vrnili v svoj domači kraj. Povedali so jim le, kje lahko vložijo svoj denar za razvoj družbene obrti.

CELJE

Kulturno življenje na Svetini tudi dosleji ni spalo. Godba na pihala in mladinska gledališka skupina sta poskrbela za marsikateri kulturni dogodek. Sedaj pa je petdeset domačinov na Svetini sklenilo ustanoviti kulturno društvo, ki naj bi povezovalo različne kulturne dejavnosti v tem kraju. Oživeti hočejo narodnozabavne ansamble in filmski krožek.

GROSUPLJE

Za gradnjo in posodobljenje trgovskih in gostinskih lokalov je trgovsko podjetje Tabor izdalo lani več kot šestdeset milijonov dinarjev. Največ je stala gradnja nove trgovske hiše v Mrzli nji-vi. V Šentvidu pri Stični so posodobili gostilno Na klančku. V zamudi so bili le z gradnjo gostilne Brdavs, ki jo bodo odprli šele letos spomladi.

ILIRSKA BISTRICA

Gradnja farme za vzrejo piščancev do 18 tednov starosti se bliža koncu. Pi-

SPOMENIK pred gostiščem Zlata ribica v Ljubljani.

ščance bodo redili v trinadstropnem objektu s 7200 kvadratnimi metri površine. Naložba je stala 140 milijonov dinarjev. (dalje na strani 9)

skozi stisnjene zobe se je težko smejati

VSI SMO ENAKI. ALI RES NOČE BITI NIHČE MALO BOLJŠI?

Našli so izhod. Bojim se, da bodo pobegnili.

LEPA PRIHODNOST MORA BITI BLIZU, SAJ SO NAS RES DALEČ PRIPELJALI.

Marx je imel očitno prav: v komunizmu res ne bomo več sužnji denarja, saj ga bomo že v socializmu vsega zapravili.

NAJBOLJŠA DELOVNA MESTA SPLOH NISO DELOVNA.

Morali bomo začeti več delati: nekateri tovariši še komaj živijo od lastnega dela.

ČE PAMETNEJŠI POPUSTIJO, ZAVLADAJO NEUMNI.

Prisegli smo na Marxov Kapital, sedaj smo pa srečni, če dobimo ameriškega.

LAHKO GOVORIM, KAR MISLIJO.

Brez skrbi, tovariši, baza ima res vsega dovolj.

NI SE ŠE RODIL TISTI, KI BO VSE TO PLAČAL.

Po letih trdega raziskovalnega dela je končno razjasnjeno, zakaj pri nas še dolgo ni pričakovati odkritja pomembnejših zalog nafte: ker so fosili še na površju.

položaj cerkve v sloveniji

nadaljujemo poročilo O razmerah doma

Kot že rečeno, Cerkev na TV, v radio in dnevne časopise nima dostopa kljub mnogim prošnjam, ki jih ta podjetja od ljudi kar naprej dobivajo.

Mladi duhovniki morajo pogosto na orožne vaje. Seveda so tam tudi politične ure. Navadno pri njih Cerkev zelo napadajo: sovražnik številka 1 je zanje ona. Če opazijo, da je pri uri navzoč kakšen duhovnik, so v napadih na Cerkev previdnejši. Pred kratkim so pri taki uri zelo ostro napadli slovenske škofe, češ da „imajo zveze celo z Argentino“. Ko je odšel ljubljanski nadškof lani v Argentino, je oblast ta njegov obisk v časopisih pozdravila, na znotraj pa, kot se vidi, to napadajo.

Slovenska Cerkev je dobila zadnji čas dva nova pomožna škofa: v Mariboru kanonika Smeja, v Ljubljani kanonika Kvasa.

V Mariboru je bila nujnost novega pomožnega škofa velika. Ko je naslovni škof Grmič dokončno zavrnil, da bi bil pomožni škof in generalni vikar, je škof Kramberger prosil v Rim za pomožnega škofa. V teh razmerah v mariborski škofiji je bilo imenovanje Jožefa Smeja za pomožnega škofa najboljša rešitev. Kot generalni vikar mariborsko škofijo dobro pozna, poleg tega je pa Prekmurec — tretjina duhovnikov mariborske škofije je iz Prekmurja, zato imajo kar skoraj pravico, da je tudi en škof od tam.

V Ljubljani je bil imenovan za drugega pomožnega škofa Jože Kvas. Še en škof je bil potreben zlasti zaradi birm. V večjih župnijah je birma vsako leto ali vsako drugo leto. Žal, so slovenski verniki še vedno tako navezani na škofovo mitro in palico, da se čutijo prizadete, če ne pride birmovat škof. Kvas je bil škofov vikar za Ljubljano in ves čas zavzet pastoralni delavec.

* Ko je število slovenskih škofov narastlo, je bila formalno ustanovljena slovenska pokrajinska škofovska konferenca. Ta se sestaja vsak mesec k

slovenski škofje:

odgovorni smo za narod, jezik in kulturo

Kršćanstvo in slovenstvo sta bila v zgodovini našega naroda tesno povezana. Prva slovenska zapisana beseda je beseda našega človeka Bogu. Ob bližnji 400-letnici Dalmatinovega prevoda svetega pisma se bomo spomnili zasluga, ki jih imajo slovenski reformatorji za nastanek in razvoj slovenščine kot knjižnega jezika. Delež, ki so ga imeli pastirji božjega ljudstva pri prebujanju naše narodne zavesti in skrbi za naš materin jezik, je izredno pomemben in to izročilo tudi danes zavezuje Cerkev na Slovenskem.

Pred našo odgovornost za slovenski narod, njegovo omiko in njegov jezik pa nas ne postavljajo samo zgodovinski razlogi. Krščanska vera sama nas opozarja, da je narodnost izredno pomembna naravna vrednota. Zadnji cerkveni zbor je to še posebej poudaril. Cerkev se veseli raznolikosti narodov, jo spoštuje in upošteva. Ostro obsoja vsako iztrebljanje narodov in ponovno spominja, da so vsi narodi enaki med seboj, kar pomeni, da imajo vsi pravico do obstoja in enakopravnega razvoja. V enem izmed temeljnih besedil verske preнове „Človek in kristjan v današnji slovenski družbi in Cerkvi“ sta narod kot naravna vrednota in naša narodna krščanska preteklost še posebej poudarjena. Prizadevanje za

neumnež pravi, da ni Boga

Te besede so vzete iz svetega pisma. Torej je ateizem nespamet. Isto, povedano z druge plati: verovati v Boga je pametno. Tudi to nam je povedal Bog.

Pa pletimo nit naprej!

Verniki potemtakem nismo, kakor nam hočejo dopovedati ateisti,

„revčki“, duševni zaostanci, „neznanstveni“ primitivci. Smo prav nasprotno: modri. Z „okrasnimi pridevki“, ki smo jih deležni od določenih ljudi, pa njim samim prizanesimo!

Pa ne gre končno predvsem in najprej za pamet ali nespamet vere oziroma nevere. Gre za resnično človekovo vrednost, ki mu jo daje vera ali nevera.

Apostol Peter je v božji luči nagovoril kristjane z imeni, ki presegajo vso člo-

KRISTUS

Rekel si: „Blagor ubogim!“, in ne: „Blagor tistim, ki imajo denar.“

Rekel si: „Blagor tistim, ki odpuščajo tudi sovražnikom!“, in ne: „Dol s konkurenco!“

Rekel si: „Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene preganjali!“, in ne: „Blagor vam, kadar se znate v vsakem položaju potuhniti!“

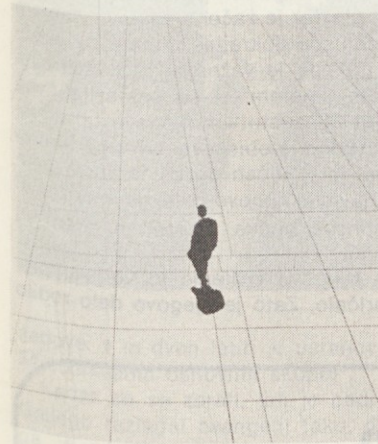
Rekel si: „Jaz sem življenje in vstajenje!“ in ne: „Kar je mrtvo, je mrtvo.“

današnja prenova mora rasti iz te preteklosti, ki jo moramo poznati, ceniti in iz nje ustvarjalno živeti. Pravica do lastne izobrazbe in kulture sodi med človekove pravice (Splošna izjava OZN, člen 26). Zato mora ta kultura imeti vse možnosti za svoj razvoj.

Čutimo, da je na ta temeljna načela treba ponovno opozoriti. Vsi slovenski kristjani, zlasti še tisti, ki imamo v naši Cerkvi posebne odgovornosti, škofje, duhovniki in drugi pastoralni delavci, moramo svoj narod spoštovati in ga ljubiti. Gojiti moramo lepo in čisto slovensko besedo, skrbeti za dostojno izražanje, poznati narodovo preteklost, jo ceniti in se iz nje učiti. Za to imamo pri prejšnjih rodovih slovenskih dušnih pastirjev veliko kar ganljivih zgledov, med katerimi naj še posebej omenimo božjega služabnika škofa Antona Martina Slomška.

Na vse to še posebej mislimo v času, ko nas toliko znamenj opozarja, da pojem razumevanje za našo narodno zavednost in da sta naš jezik in kultura ogrožena, kar pomeni nevarnost za naš narodni obstoj. Vse to nas mora navdajati z zaskrbljenostjo in z novim čutom odgovornosti.

Zavedamo se, da v prizadevanju za ohranitev in nadaljnji razvoj slovenske omike, narodne zavesti in jezika nikakor nismo osamljeni. Priznanje in zahvalo smo dolžni vsem našim kulturnim in družbenim ustanovam, posebno pa še tistim pogumnim, nesebičnim in občudovanja vrednim kulturnim delavcem, ki so na obstoječe nevarnosti in nerešena vprašanja opozorili našo javnost in se zavzemajo za to, da bi slovenski otroci in mladina v šoli in vzgoji mogli dobro spoznati svojo narodno preteklost, kulturno in jezikovno bogastvo in biti na vse to ponosni. Vsa ta prizadevanja iskreno pozdravljamo, odločno podpiramo ter jim želimo uspeha ob čim širšem sodelovanju.

veško domišljijo: „Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo“ (1 Pet 2, 9). Ti naslovi so nabiti z vsebino. Poglejmo! Izvoljen rod = božji izvoljenci, božji obdarovanci, privilegiranci.

Duhovniki = Bogu darujemo svoje življenje, ker ga živimo po njegovi volji.

Kralji = vladamo nad svetom greha in zmote in s Kristusom bomo kraljevali vso večnost.

Svet narod = ne še svetniki, že pa posvečeni, poboženi, Bog je v nas.

Pridobljeno ljudstvo = s Kristusovo krvjo odkupljeni iz sveta teme, božja lastnina.

Verni torej nismo manj kot brezverci. Prav nasprotno: smo več, veliko več, neskončno več, ker nadnarava naravo neskončno presega.

To je čudovito! Smo božja družina, božje plemstvo. Brez svoje zasluge. Izključno po božji dobroti. A smo to!

Vendar je nekaj, kar nas malo moti: ta zaklad nosimo v prstenih posodah. Zato nam naroča apostol Peter: „Vi torej, preljubi, se varujte, da vas zmota brezbožnih ne potegne s seboj; rastite v božjem življenju in spoznanju našega Gospoda Jezusa Kristusa“ (2 Pet 3, 17–18).

Brezboštvo je torej zmota. Paziti se ga je treba.

Najboljše zdravilo proti je spoznavanje Gospoda. Po svetem pismu, po življenjepisih svetnikov, po verskih revijah . . .

Pa rast v božjem življenju. Po molitvi, zakramentih, dobrih delih.

pogovorom in reševanjem verskih in cerkvenih vprašanj.

Verski tisk. Ko je bila Družina še štirinajstdnevnik, je imela do 120 tisoč naročnikov, ob praznikih do 135 tisoč. Ko je postala tednik, je njena naklada padla. Sedaj je izhaja 96 tisoč. Razlogi za zmanjšanje naklade so tudi druge: stari odmirajo, mladina naroča kvečjemu Ognjišče, pa tudi je čutiti splošno upadanje branja. Kljub vsemu je ta naklada Družine še vedno zelo lepa. — Naklada Ognjišča še vedno narašča. Izhaja ga okrog 95 tisoč izvodov na mesec. Mladi ga radi berejo. Tudi do spreobrnjenj pride. — Mavrica je dosegla naklado 50 tisoč. — Revija za srednješolce Mladina, ki dobiva od vlade še in še denarno podporo, ima komaj 12 tisoč naročnikov. — Tudi verskih knjig je veliko. Izdajajo jih celjska Mohorjeva družba, pa Družina in Ognjišče, poleg manjših založb.

Mladina. Cerkvi so vrnilni ves samostan v Stični, tudi stari del, v katerem je bila gimnazija in osnovna šola. V starem delu naj bi bil vprihodnje verski muzej oziroma predstavitev slovenske vernosti; to tudi zaradi strahu režima, da ne bi tam nastala kakšna verska šola. Ta del sedaj obnavljajo z velikimi stroški. Režim je te prostore uporabljal za šolo skoraj 40 let, a jih ni nič popravil. V neki sobi so podirajoči se strop kar s koli podprli.

Že s temi prostori, ki jih ima stiški samostan sedaj, je postal veliko duhovno središče, predvsem za mladino, pa tudi za druge skupine. Tu se neprestano vršijo duhovne vaje, skupina za skupino prihaja, posebno ob koncih tedna, shajajo se mladi zakonski pari. Še posebej važna je postala Stična zaradi letnih srečanj mladine. Lani je bil dan srečanja zelo deževen, pa so vseeno prihajali mladi od vseh koncev, peš in z najrazličnejšimi vozili, tako da se jih je nabralo čez 4000. Cerkev, ki je največja v ljubljanski nadškofiji, ni bila še nikdar tako do zadnjega kotička nabita kot to pot, pa tudi vsi križni hodniki so bili polni. Srečanja se je udeležilo tudi deset evropskih škofov, ki so imeli tiste dni srečanje v Zagrebu. Vsi so mladini kratko govorili. Škofje niso mogli prehaliti srečanja, zlasti jim je bilo všeč petje in glasna molitev mladine.

Teološki tečaji za laike (vsako leto v novembru na bogoslovni fakulteti v Ljubljani) so zelo obiskovani. Precej težav imajo prireditelji z izdajo predavanj v knjigi, včasih je bilo tudi kaj zaplenjenega.

Vsaka župnija ima, če se le da, tudi mladinsko veroučno skupino. Ponekod pride k tem uram skoraj vsa mladina, drugod je slabše. Odvisno je veliko od duhovnika, pa tudi od krajevnih razmer, ali imajo za mladino kakšne druge možnosti zbiranja ali ne. Tudi škofje se ob birmah vedno dobijo z mladino k pogovoru.

Duhovni poklici. Okrog leta 1972 so bili izredno močni letniki bogoslovcev. Še pred vojno, ko je bilo toliko verskih in katoliških organizacij, ni bilo toliko poklicev. Potem je naenkrat začelo število upadati in je zdrknilo na tretjino prejšnjih. Leta 1982 in 1983 je začelo število spet rasti. Mali semeniščniki študirajo v Vipavi; ob koncu leta delajo izpite tudi na državni gimnaziji, tako da gredo lahko po maturi na katero koli fakulteto.

Na bogoslovni fakulteti v Ljubljani se vrši tudi teološki tečaj za pastoralne delavce, ki se ga je 1982 udeleževalo 120 laikov. V Mariboru je na enak tečaj hodilo 20 slušateljev. Podobni tečaji so v Murski Soboti, Novem mestu, Kopru in Novi Gorici. Absolventi tečaja lahko potem učijo katekizem, seveda poleg svojega poklicnega dela. Učijo ga tudi mladi upokojenci, redovnice, uradnice in drugi. To je velika pomoč pri katehezi.

(bo še)

Santa Fe, odmaknjeno gorato ozemlje v Veraguasu, najubožnejši provinci v Panami, je dosegljiva le z džipom. 8000 ljudi, skoraj samih kmetov, živi raztresenih v okrožju 100 kilometrov. Mnogi so v boju za svoj živež stalno na poti in nimajo trdnega bivališča.

Proti začetnemu odporu staršev, preprostih kmetov, se je odločil ponuditi škofu v Veraguasu, kjer je duhovnikov še bolj manjkalo kakor v Kolumbiji, svoje sodelovanje. Ta ga je povabil, naj pride za pol leta v Panamo, da si ogleda delo, ki ga čaka. Hektor je bil tam zaposlen

primer modernega spoznavavca iz Paname

malo prerokov umre v svoji postelji

Mogočni gospodarji so jih znali na pretkan način narediti popolnoma odvisne od sebe: le njim lahko prodajo žetev in, kar potrebujejo za življenje, morajo kupiti pri istih gospodarjih. Ti tudi določajo cene. Letni dohodek na kmeta je znašal do pred kratkim ne celih 400 mark. Večina teh ljudi je brez šolske izobrazbe in niti verouka niso poznali.

Za to stisko je zvedel leta 1965 Kolumbijanec Hektor Gallego. Imel je 27 let in pripravljaj se je na duhovniško službo. Neki sošolec mu je povedal, da je v panamski škofiji Veraguas za 160.000 ljudi na voljo le devet duhovnikov. Hektor je to razumel kot božji klic.

kot diakon. Leta 1967 se je vrnil v domovino in je bil posvečen v duhovnika.

13. avgusta je dokončno odšel v Panamo. Škof ga je poslal v Santa Fe in ga leta 1968 imenoval za župnika tistega težkega področja.

Hektor je začel z delom v samem središču pokrajine. Kmalu pa je začutil, da je važnejše iti k raztresenim kmetom: ti so sestavljali več kot 90 odstotkov njegove fare. Neutrudno je obiskoval naselja. Stanoval je v kočah svojih faranov, spoznaval je njihovo življenje in doživljal njihove stiske. Postal je eden od njih.

Njegovo življenje je vernike pričalo. Zato je njegovo delo rodilo

koledar s horoskopom

Recimo, da ležita pred nami na mizi dve zaprti knjigi, dva koledarja za letošnje leto. V prvem bi bilo za vsak dan zapisano, kaj bomo doživeli: uspehi in neuspehi, sreča in nesreča, naše napake in dobra dela. Drugi koledar bi pa imel pri vsakem dnevu prazen list, kot je to pri koledarjih običajno. Na vsakem listu bi bilo zapisanih le nekaj besed apostola Pavla iz pisma Galačanom: „Kolikor časa bom še živel, bom živel v veri v božjega Sina, ki me je vzljubil in zame dal sam sebe.“

Ko bi prvi koledar mirno zaprli in bi vzeli v roke samo drugega, vedoč, da je v njem veliko več, veliko važnejše, aktualnejše, „novejše“, bi bila to vera . . . Beseda, ki je v njem napisana na vseh listih leta, položi vse dneve v božje roke in prav zato in po tem v roke naše lastne svobode. Naša prihodnost bo le kot božji čas tudi naš čas.

K. Hemmerle

sadove: v le dveh letih je ustanovil 34 „cerkvenih osnovnih skupin“.

Kadar so se zbrali, jim je padre Gallego razlagal evangelij tako, da ga je nanašal na njihov položaj. Kmetje so sporočilo razumeli: postajali so novi ljudje, z novo samozavestjo. Vera, pripravljenost, odločnost so rastle. Nekateri so postali sodelavci in so vodili bogoslužje, kadar ni mogel biti navzoč župnik. Počasi se je črnogledo razpoloženje kmetov spreminjalo. Na mesto življenja v osamljenosti je stopila vzajemnost v boju proti izkoriščanju. Oznanjevanje vere, kot ga je vršil padre Gallego, je ustvarilo pre-

„Novo upanje“ se imenuje zadruga v Santa Fe, ena izmed toliko drugih, ki jih je ustanovila tamkajšnja škofija in ki odkupuje od kmetov žetev po pravični ceni (po trikrat do štirikrat višji, kot so jim jo prej plačevali njihovi gospodarji).

Župnik Gallego je kmalu začutil sovraštvo višjih plasti. Začelo se je z obrekovanjem.

23. maja 1971 so napadi dosegli svoj prvi vrh. Proti polnoči se je Hektor Gallego zbudil v ognjenem morju: nekdo je zažgal njegovo slamnato kočo. Toliko da si je rešil življenje.

3. junija 1971 je, ker ni imel nad glavo lastne strehe, prenočil v koči voditelja zadruga. Opolnoči sta ga dva moža iz koče izvabila, ga potolkla in z džipom odpeljala. Od tedaj ni za njim nobene sledi več.

Njegov škof je o njem rekel: „Hektor ni gradil cerkva iz kamnov, marveč iz ljudi, ki evangelij živijo in se imajo za ude Cerkve.“

Škof Martin Legarra je po TV povedal o ugrabljenem župniku tudi tole:

Te dni se soočamo z žalostnim dogodkom: ugrabili so padreja Hektorja Gallega. Kar se je zgodilo, ni nič novega: malo prerokov umre v svoji postelji. Preroka preganjajo, kamnajo, pozabijo. To spada k njegovemu življenju. To skoraj mora biti tako. Samega Jezusa, preroka prerokov, so odvedli sredi noči. Ponoči je bilo tudi, ko so ugrabili Hektorja Gallega in ga z zvijačo in nasiljem odvlekli iz hiše nekega kmeta. Lastne hiše tako ni več imel. Vzeli so ga njegovim prijateljem — to je edina vest, ki jo imamo. Več do danes ne vemo.

Vendar vemo, kdo je to bil: iskrena priča evangelija. In to je tisto, kar bi radi danes vsem ljudem v Panami povedali. Dokaz za to je gotovo njegova velika potrpežljivost; vedno znova je bil izpostavljen pomanjkanju in napadom in vendar ni nikdar izgubil miru...

Hektor se je dal v službo skupnosti in je tako poskušal svoje duhovniško življenje živeti prepričljivo. Resnice, ki jo je oznanjal, ni imel iz sebe: Kristus je bil tisti, kateremu je hotel dati priti do besede. Stopil

je na Kristusovo pot, ki ga je končno privedla na kraj, kjer so ga v noči 9. junija ugrabili.

Ne, niso ga odvlekli zato, ker bi se bil morda mešal v politiko, ker bi se bil potegoval za svoje posebne pravice ali ker bi bil organiziral gverilsko skupino... Najbolj ubogim je prinašal veselo oznanilo in jim pomagal k novi samozavesti...

Evangelij terja od nas pogum in odločnost. Božjega oznanila ni mogoče ponarediti: osvoboditev od vseh zatiranj je njega vsebina in cilj. Da bo to oznanilo postalo življenje, je naša naloga.

To je pot, ki nam jo kaže Bog, pot križa, edina kristjanova pot. Od nas odvisi vstajenje in osvobojenje. Oboje bo prišlo, če bomo lačni in žejni pravice; če delimo trpljenje drugih; če ne živimo dvojnega življenja; če smo zaradi pravic revnih preganjani!

Poznamo človeka, ki je v naši drželi poskusil živeti tako. Ali naj bo on edini tak? Odstranili so ga s poti; njegovo mesto je osirotelo. Kdo bo stopil nanj?

ali božja beseda ali nič

Do božje besede človek ne more biti nikakor neopredeljen. Ne more reči obenem ja in ne.

Božjo besedo sprejeti ni ena od mnogih možnosti. Obstaja le ena možna možnost, možnost, da jo sprejmemo.

Pristna človekova svoboda ni v tem, da se lahko tej besedi tudi umakne, temveč, če je ne sprejme, izbere nemogočo možnost, nemožno, nič.

Karl Barth

iz gnezda bežijo

Mislim na posebno vrsto očetov. Očetje, ki bežijo iz gnezda, so večinoma zelo spoštovani možje.

Njihov poklic jih čisto „posrka“ vase. Zvečer se komaj dvignejo s svojega stola v pisarni, ker se jim zdi strašno, da bo ta stol, ki je vendar narejen zato, da je zaseden, ves večer in vso noč „proti svoji naravi moral biti nezaseden“. Da pomirijo svojo vest, jemljejo s seboj domov pogosto še polno aktov. Zvečer so vsaj telesno vedno doma, toda njihov duh blodi daleč po paragrafih, po tožbah ali po naročilih in reklamacijah.

Je pa še slabša vrsta „beguncev“ — takih, ki po večerji z dušo in telesom odvihrajo zdoma. To je tip visoko spoštovanih „funkcionarjev“. Gospod X je npr. član društva za narodne noše, gasilcev, društva za golobe pismo-noše, nogometnega društva, občinskega sveta, pa še član tudi drugih društev, delovnih skupin in zvez klubov in podobno, ki ga varujejo pred tem, da bi kakšen večer, ko morda kakšna redna seja odpade, moral ostati doma. Vsi ga občudujejo, le trije ljudje ne: zakonska „vdova“ in dva otroka, ki sta do zdaj doživela polom na šolski in poklicni poti.

„Begunec iz gnezda“ postaneš lahko iz mnogih razlogov: če si zelo častihlepen, če doma ni domačnosti, če doma nimaš kaj povedati, pa hočeš imeti vodilno besedo v društvu ipd.

Gotovo se svet nekoga ne konča ob robu družine. Na občini, v Cerkvi, v družbi čakajo naloge, ki jih morajo opraviti pametni ljudje. Toda gospod X nam kaže, kako nekdo, ki veliko dela zunaj doma, lahko postane dolžnik svoji družini.

Naša prva naloga je in ostane v družini. Za vse javne naloge so naše sile proste šele tedaj, ko jih družina in poklic pustita še svobodne. Mož, ki je svojemu narodu in svoji Cerkvi vzgodel lepo število zdravih in pametnih otrok, je naredil največ in najvažnejše. Narod in Cerkev bosta v redu, če bodo družine v redu.

Ernst Eil, MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

sveta znamenja po slovenski zemlji

Ne smemo pozabiti, da je bila usoda našega naroda vedno tesno povezana s krščanstvom. Božja Previdnost nas je postavila na ta košček sveta med Savo, Sočo in Dravo, pod razkošnim Triglavom in na rodovitni zemlji od Prekmurja do Krškega polja. Tu smo pognali svoje korenine in se stoletja napajali ob krščanstvu. Vse polno znamenj, cerkva, kapelic in križev je po tej naši zemlji, ki pričajo, da so tukaj živeli verni ljudje.

Pa ne samo verni, tudi delavni. Ves teden so marljivo obračali zemljo, ob nedeljah pa so se v cerkvi zavedeli dostojanstva božjih otrok. Pred Bogom so bili enaki tudi z graščaki. Iz cerkve so prinašali domov čut za lepo. Dragoceni kipi in freske po naših cerkvah so jih uvajali v svet likovne umetnosti, bogoslužno petje pa je iz naših prednikov naredilo narod pevcev.

Stoletja je bil duhovnik domala edini slovenski izobraženec. Ob njegovi slovenski pridigi so se ljudje učili lepe slovenščine in tako ohranili jezik, ki so jim ga skušali večji in nasilnejši sosedje vzeti.

Zaradi evangeljske besede, ki so jo nedeljo za nedeljo poslušali v cerkvi, so se naši predniki odločali za dobro in plemenito življenje, odpuščali so krivice, spoštovali zakonsko skupnost. Vera jim je pomagala, da niso obupali v trpljenju in nesrečah, vera jim je osmislila smrt in umiranje ter jim dala

odgovor na najtežja bivanjska vprašanja.

Nedeljska maša je našim ljudem krepila zavest, da pripadajo veliki družini človeških otrok, da so si med seboj bratje in sestre. Nedeljska maša pa je odigrala tudi socialno vlogo, saj so se ljudje zbirali skupaj, se pogovarjali, utrjevali medsebojna poznanstva in sklepali nova. Poleg drugih izvirov našega kulturnega izročila so važen vir tudi bele poti, ki vodijo k našim cerkvam. Naši očetje so te korenine zalivali z znojem, krvjo, solzami, petjem in molitvami.

Sam se čutim potomca teh velikih prednikov in njihove misli, upanja, hrepenenja, pričakovanja in verovanja. Vse to živi v meni. Prav zaradi tega živi v meni tudi ljubezen do slovenskega naroda, do vsakega koščka slovenske zemlje, do lepih običajev, ki so tako globoko vtkani v zavest slovenskega človeka.

Jože Pacek

ko bi Bog zaspal, bi se zbudil brez stvari.

(nadaljevanje s strani 3)

KOPER

Na dobro obiskani prireditvi, ki so se je udeležili mnogi športniki in športni delavci, so 34 športnikom in športnicam te občine podelili nagrade za uspehe v preteklem letu. Kar šestnajst nagrad je prejelo članstvo jadranskega kluba. Odličja so prejeli tudi člani klubov sledečih športnih zvrsti: deskanje, atletika, judo, alpinizem, nogomet, odbojka, lokostrelstvo in veslanje. Spregovorili so tudi o letošnjih olimpijskih igrah v Sarajevu in pokazali film o Sarajevu v predolimpijskem razpoloženju.

KRANJ

Gorenjski muzej je pripravil zanimivo razstavo o delavskih kulturnih društvih na Gorenjskem do druge svetovne vojne. Društveni prapori in fotografije ter različno gradivo je obiskovalcem podalo zaokroženo sliko od časov avstroogrske monarhije s številnimi socialnodemokratskimi društvi pa do predvojne Jugoslavije z društvi Svobode in delavskimi knjižnicami v tistih krajih na Gorenjskem, kjer so bili industrijski in obrtni delavci sindikalno organizirani.

KRANJSKA GORA

Domžalski jamarji so ob 160-letnici rojstva Simona Robiča, znanega slovenskega naravoslovca in biospeleologa, odkrili spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Kranjski gori. Simon Robič je večji del svojega življenja preživel in Domžalah. Znanstveno je raziskal življenje živali v tamkajšnjih okoliških jamah. Domžalski jamarji so svoje društvo poimenovali po njem. Slovesnosti odkritja plošče so se udeležili številni slovenski jamarji.

KRŠKO

Prebivalci krajev Stari grad, Pesja, Marof, Libno in Stara vas so vznemirjeni zaradi tresenja tal, posebno še zaradi zemeljskih sunkov 19. in 20. decembra preteklega leta. Te vasi ležijo le poldrug kilometer od jedrske elektrarne. Sunki so se pojavili ravno v času, ko je začela zopet delovati nuklearna. Bili pa so tako močni, da so nastale majhne razpoke na nekaterih hi-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

LE FIGARO: JUGOSLOVANI OB URI OMEJITEV

Po zadnji jeseni doživljajo Beograjčani več dni v tednu in več ur na dan (tudi do osem ur) izklope elektrike in gretja. Tramvaji se ustavljajo v hipu, šolarje pošiljajo domov, televizijske programe krčijo na najmanj — to so postali tukaj vsakodnevni prizori.

Zadnji božič so Jugoslovani hočeš nočeš morali praznovati ob svečah. Pretekli teden so se pojavile karte za razdelitev toka na obroke, ki določajo pravila za porabo elektrike v vsaki družini. Sleherno prekoračenje teh pravil je lahko kaznovano z odklopitvijo toka za osem dni.

V pričakovanju boljših dni se Beograd, ki šklepeta od mraza, žene za jeklenkami s plinom, za žepnimi svetilkami, svečami in drugimi svetlobnimi ali grelnimi nadomestki.

Že približno štiri leta so Jugoslovani na psu: so žrtve pomanjkanja, tako pralnih praškov ali olja kot kave ali mesa, na robu gospodarskega propada. Prezadolženi so (dolg znaša 20 milijard dolarjev ali tretjino jugoslovanskega družbenega proizvoda) in posledično žrtve bolj in bolj ostrih omejitvenih ukrepov.

To leto bo prav tako težko. Ukrepi, ki jih je vlada po nagovarjanju zahodnih upnikov pred kratkim sprejela, namreč sprostitev cen, zvišanje davkov in zaprtje nedonosnih podjetij, dajejo Jugoslovanom jasno razumeti, da bodo morali pas še za eno luknjo zategniti. Po dveh desetletjih nebrzdane rasti in porabe se je Jugoslavija v hipu zavedla, da je nič več kot dežela v razvoju.

A medtem ko so si odgovorni v Jugoslaviji edini v priznanju napak, ki so jih storili v teku preteklih let (pri tem se pa nepogrešljivo vprašanju odgovornosti povsem izogibajo), si niso vedno edini o zdravilu proti njim.

Res je njihova naloga posebno zapletena. Kako npr. ustaviti, ne da bi s tem zamajali oporo in dušo jugoslovanske države (samoupravljanje in zvezno ureditev), samosvoje in neodvisno ravnanje šestih republik? Te so v teku zadnjih let dolgo rabile in zlorabile svojo neodvisnost, npr. za naložbe brez načrtov, ali iz prestižnih razlogov razvijale medpokrajinsko neusklajeno in škodljivo tekmovanje. To je spreminjalo državni trg vedno bolj v grad v oblakih... Kako še najti ravnotežje med temi različnimi pokrajinami, ne da bi zavrla razvoj najbolj bogatih in istočasno ne kaznovali najbolj revnih?

Kljub ustvaritvi zveznega sklada za razvoj, namenjenega podpori najbolj revnih pokrajin, je dohodek na prebivca na Kosovu dejansko sedemkrat manjši kot v Sloveniji.

Trenutno teče pogovor med tistimi, ki zagovarjajo poglobitev samoupravne sistema, in tistimi, ki so za ponovno centralizacijo.

CK KPJ je julija sprejel načrt o gospodarski stabilizaciji, ki pomeni dejansko gospodarsko reformo. Večina načrtovanih zakonov je izzvala tu in

tam javne ugovore. Hrvatje in Slovenci, ki so sklopu zveze najvažnejši dobavitelji deviz, so se npr. dvignili proti misli, da bi devize upravljalo zvezno telo. Prav tako sta davek na drugotna stanovanja in poenotenje cen (večino cen v Jugoslaviji določajo krajevne mešane komisije in so torej po pokrajinah različne) sprožila koncert ugovorov.

Junija je glasovanje vrste zakonov, ki dajejo zvezni vladi pravico, da sprejme od Zahoda naložene pogoje za prejem novih posojil, sprožilo pravo živčno vojsko: poplava besed, mnogo preprečevanj parlamentnega dela in končno zagrožitev Planinčeve, da bo odstopila . . .

Pred kratkim je načrt usoglašenja šolskih leposlovnih programov med šestimi republikami dvignil skoraj splošno kritiko. Slovenci so npr. izjavili, da se čutijo danes bolj ogroženi od srbohrvaške kulture kot pred sto leti od avstroogrške monarhije.

V maju so Jugoslovani praznovali tretjo obletnico Titove smrti. Če ostaja Tito še vedno navzoč prek portretov, obešenih vsepovsod po trgovinah in uradih, pa postaja njegova politična dediščina po malem javno vprašljiva. Posebno tisk in razumniki, katerih kritike režim včasih poravnava s procesi, tožijo, da manjka oblasti, in opozarjajo, da nastaja med uradnimi govori in resničnostjo vedno globlji jarek. Politika neodvisnosti in nevezanosti se težko prilagaja, tako mislijo nekateri, naraščajoči denarni in gospodarski odvisnosti od obeh blokov. (Ker jugoslovansko gospodarstvo ni moglo tekMOVATI na zahodnem trgu, se je dejansko moralo obrniti h Comeconu in ZSSR, ki pomenita skoraj polovico njegovih izmenjav.)

Spričo teh mnogoterih nasprotij prisiljena k nevarni igri ravnotežja med Vzhodom in Zahodom, se zdi jugoslovanska pot še danes, kljub štiridesetletnemu obstoju, zelo krhka.

LE FIGARO, Pariz, 14. dec. 83/5.

LA CROIX:

POMANJKANJE — OBSEDENOST JUGOSLOVANOV

Jugoslovani so v temi. K temu jih sili pomanjkanje elektrike. Od jese ni živi večina države s prekinitvami toka. Noben ni izvzet: ne šole, ne bolnišnice, ne stanovanja, ne podjetja. Prekinitve se menjajo po predelih. Ljudje hodijo k prijateljem, kjer je tok, da si vnaprej skuhamo in da se malo pogrejejo.

Oblasti so morale ukrepati najstrožje: v Srbiji bo morala biti poraba toka zmanjšana za 20 %, pri prekršitvah ga bodo oblasti odklopile za enega do osem dni.

Pomanjkanje! To je obsedenost Jugoslovanov, ki so spomladi v vrstah čakali, da so si pripulili kavo, sladkor, čistila, olje . . . Pojasnilo oblasti, da je tega kriva suša, kasneje pa pomanjkanje snega (kar je prizadelo zimski turizem), so sprejeli z nasmeškom. Kadar zalije Beograd megla, kroži šala: „Glejte, danes je pomanjkanje sonca!“

Odobritev posojil na Zahodu predvideva v primeru zakasnitve plačilnih rokov vrsto prisilnih ukre-

pov: od rubeža jugoslovanskega imetja v tujini do zavrnitve odobrenih posojil.

Za vzpostavitev gospodarskega in finančnega ravnotežja so oblasti določile naravnost oster program: nadzor cen, zvišanje davkov, zaprtje nedonosnih podjetij, omejevanje nakupov v tujini.

Poskus uresničenja tega programa spravlja to močno decentralizirano državo v strašne politične težave. To poletje je moral parlament izglasovati za zvezne oblasti posebna pooblastila. Ta reforma nasprotuje svetim načelom neodvisnosti republik in pokrajin. Sedaj je treba v tej porazdelitvi žrtev najti ravnotežje med vplivi pokrajin, torej posameznih narodnosti, in med gospodarskimi in političnimi oblastniki . . . Znamenje teh napetosti: odstop ministra za finance iz vlade, Slovenca, zaradi novih mehanizmov notranje porazdelitve deviz.

LA CROIX, Pariz, 15. dec. 83/3.

šah. Zato so krajani teh zaselkov zahtevali pojasnilo strokovnjakov, saj bo le odkrita beseda utišala razne govoriče. Geofizikalni zavod iz Ljubljane je že leta 1981 obljubil vaščanom, da bo postavil potrebne merilne naprave, kar pa se še do sedaj ni zgodilo.

LJUBLJANA

V počastitev stoletnice rojstva češkega dirigenta in violinskega virtuoza Vaclava Talicha (1883—1961), prvega dirigenta Slovenske filharmonije v letih 1908—1912, je simfonični orkester Slovenske filharmonije priredil slavnostni koncert v Cankarjevem domu. Vaclav Talich je bil v omenjenem obdobju tudi dirigent v Operi Deželnega gledališča.

LJUBLJANA

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je v Cankarjevem domu pripravila štiridnevni seminar za zborovodje otroških in mladinskih zborov. Udeležilo se ga je 120 zborovodij iz skoraj vseh krajev Slovenije. Praktične vaje in strokovna predavanja so v celoti napolnila njihov urnik. Na koncu so udeleženci obiskali koncert Mladinskega pevskega zbora iz Maribora. Med predavatelji so bili tudi tuji strokovnjaki kot na primer Andreas Juon iz Švice.

LJUBLJANA

Znani albanski umetnik Muslim Mulliqi iz Kosova je v Mali galeriji razstavil svoja slikarska dela. Umetnik, ki pripada srednji umetniški generaciji na Kosovu, se je uveljavil s svojim stilom tako v Jugoslaviji kot tudi na pomembnih mednarodnih razstavah.

LJUBLJANA

Akademsko folklorna skupina „France Marolt“ je z nastopom v Veliki dvorani Cankarjevega doma proslavila 35-letnico delovanja in 90-letnico Tončke Maroltove, ustanoviteljice te skupine. Maroltovci so na tej prireditvi prvič zaplesali primorske in ljubljanske plese. Pripravili so tudi razstavo društva in življenjskega dela Tončke Maroltove. Na tiskovni konferenci so poudarili delo ustanoviteljice, ki je s svojo življenjsko voljo in optimizmom za zgled mlajšim generacijam slovenskih folkloristov.

LJUBLJANA

Na Goriški ulici je Metalka, ena največjih trgovskih podjetij kovinske stroje v državi, odprla novo specializirano prodajalno za izdelke barvne metalurgije. To je prva taka trgovina pri nas. Namenjena je oskrbi drobnega gospodarstva. Ima 385 kvadratnih metrov pokritih in 400 m² odprtih prodajalnih površin. Po izdelkih barvne metalurgije je na domačem trgu vse večje povpraševanje.

LJUTOMER

Reka Ščavnica je od davnine sem plavljala rodovitno zemljo in bila tako pravi bič za ljudi v teh krajih. Pred nekaj leti so se zato lotili regulacije korita Ščavnice v tej občini. Dela se že bližajo koncu. Na obeh bregovih bo tako kmetijstvo dobilo okoli pet tisoč hektarov rodovitne zemlje. Že letos pa bodo začeli z regulacijo korita te reke v sosednji radgonski občini.

NOVO MESTO

17. decembra je bilo ustanovljeno društvo, ki bo pomagalo otrokom, ki jih je prizadela cerebralna paraliza. Na Dolenjskem je okrog petdeset takih otrok, ki so zaradi napačnega razvoja možganov telesno, umsko, čustveno in socialno prizadeti. Društvo bo nudilo predvsem strokovno pomoč staršem teh otrok, tako da se ne bodo več počutili sami v stiski.

PLANINA POD GOLICO

Sankaški klub Jesenice je osmega januarja priredil mednarodno sankaaško tekmovalstvo na Savskih jamah. Proga je bila odlično pripravljena. Na štartu se je zbralo sedemdeset tekmovalcev iz Avstrije, Italije in slovenskih klubov iz Železnikov, Tržiča, Idrije in domačih Jesenic. Tradicionalni prehodni pokal so osvojili člani avstrijske ekipe Union. Obnovljena naravna proga je odlično prestala preizkušnjo. To tekmovalstvo je bilo eno izmed izbirnih za sestavo slovenske reprezentance za nastop na svetovnem sankaaškem prvenstvu v Zahodni Nemčiji.

RADENCI

Domači in tuji kupci se vedno bolj zanimajo za izdelke tovarne polniine

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: ZELO MOČNE PODRAŽITVE V JUGOSLAVIJI

Jugoslavija je za božič nekatere stvari zelo močno podražila. Železnina, cigarete, premog, pralni prašek in celulozno blago bodo za 20 do 30 % dražji, železniške vozovnice za 10 %, električni tok pa za 12 %. S tem bodo življenjski stroški za kakšne 3 % podraženi. Kot nadomestilo za to bodo vse cene za pol leta zamrznjene. Oba ukrepa kažeta težko rešljiva nasprotje v jugoslovanski gospodarski politiki. Ustavitev cen kaže, da predvsem ni uspelo dobiti v oblast okrog 50 %-no divjajočo inflacijo.

Poleg teh vprašanj je glavni predmet notranjepolitičnega razpravljanja v Jugoslaviji še vedno nenadna odpuščitev finančnega ministra Florjančiča. Čuti je nasprotujoče si izjave. Po eni plati ni Florjančič kratko malo odstopil, temveč so za njegovo odslovlitev sprožili postopek. Po drugi plati je zatrdil slovenski partijski šef Šetinc, da je finančni minister „odstopil“ iz „zasebnih razlogov“. Nekam živčno se je spoprijel s „spekulacijami doma in v tujini“, po katerih naj bi Florjančič moral iti.

Nepremišljeni ukrepi in razpravljanja z lažnimi obljubami so prinesla preteklo leto prav na občutljivo področje gospodarstva in financ nepotrebno negotovost. Tako se zdi, da so zdovski delavci v veliki meri zgubili zaupanje v svojo državo in njen finančni sistem. V domovino potujočim zdovskim delavcem nagajajo in z njimi nepravilno ravnaajo. To je pripeljalo do tega, da je večina jugoslovanskih zdovskih delavcev prenesla svoj denar v tuje banke, kjer ta jugoslovanskemu gospodarstvu ne prinaša nobene neposredne koristi.

Zaradi visoke inflacije so tudi jugoslovanska podjetja naložila svoje devizne skupičke v tuje banke. Računajo, da je trenutno razlika med na računih zapisanimi skupički iz izvoza in dejanskimi dohodki iz njega okrog dve milijardi dolarjev, medtem ko znaša imetje Jugoslovancev na sploh v tujini 20 milijard dolarjev, torej več kot skupni državni dolg v tujini.

Pri izgubi zaupanja je igralo najbrž tudi vprašanje depozita za potovanje jugoslovanskih občanov v tujino neko vlogo. Zaradi depozita se je število potovanj Jugoslovancev v tujino močno zmanjšalo. Bilo je obljubljen, da bo ta ukrep na koncu 1983 odpravljen, a doslej ni bilo slišati o tem resnih razpravljanih.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 27. dec. 83/5.

DER SPIEGEL: JUGOSLAVIJA: TEMNO IN ŽALOSTNO

V Jugoslaviji je težko pomanjkanje glede preskrbe, sedaj pa še križa pri toku: pet tednov pred zimskimi olimpijskimi igrami v Sarajevu so luči v Beogradu ugasnile.

Pred okencem treh beograjskih elektrarn na Masarykovi cesti se dnevno drenja in preriva 5000 občanov. Zamujajo delovni čas v tovarnah in pisarnah, da po ure dolgem čakanju v vrsti vprašajo kakšnega uradnika električne centrale, „ali le ni možno v mojem primeru, podariti 200 kilovatov električnega toka, ki mi gredo, moji bolni, zmrzujoči materi“. V skoraj vseh primerih je od-

govor uradnika pri okencu Nenada Jovića preprosti „ne“.

Električni tok je v Jugoslaviji od srede novembra strogo omejen in kdor ga porabi več, kot mu ga gre, mora računati s popolnim odklopljenjem. Jović: „Toliko žalostnih zgodb nisem slišal v vseh 18 letih svojega službenega časa.“

Ure dolgo — štirikrat na teden po devet ur — odklopijo v menjajočem se ritmu cele dele mesta od električne mreže, vseeno, ali gre za zasebna gospodinjstva, tovarne, hotele ali bolnišnice. Le kdor ima za silni dodatni stroj, ki proizvaja tok s

pomočjo gorilnega olja, si lahko samostojno privoščijo svetlobo in toploto, pod pogojem, da ima dovolj kurilnega olja. Tak najcenejši aparat, narejen na Japonskem, stane v Beogradu okrog 1200 mark.

Cestna in izložbena razsvetljava je prepovedana. Beograjske ceste, ki so s svojimi pokritimi prehodi z izložbami v petdesetih letih prinesle mestu ime, da so „Pariz Vzhoda“, se že ob poznem popoldnevu pogreznejo v temo in žalost: „Zvečer je videti naše mesto žalostno in zatrašljivo“, je pisal vladni časopis *Politika*.

Položaj pa je žalosten ne le v Beogradu. V Subotici je morala krajevna uprava odrediti tri dneve dolgo splošno prepoved dela. Tudi sodišče ni uradovalo. Občina je malo električnega toka, ki ji je šla, že prekoračila — grozila ji je popolna tema.

V socialistični Jugoslaviji ne manjka le električnega toka. Bencin je že več kot eno leto omejen, ceno za liter so zadnje četrt leta dvignili skoraj za polovico na 71 dinarjev (po kupni vrednosti: 3 marke). Kurilno olje in premog sta za zasebna gospodinjstva blago, ki ga manjka, kajti pri vsaki toni imajo prednost elektrarne.

Celó sveče in petrolej so od časa državno ukazanega programa teme izginile iz trgovin.

Jugoslovanski vodstvo mora premisliti, in sicer temeljito, kako še preprečiti zlom energije. Pet tednov pred začetkom zimskih olimpijskih iger v bosanskih gorah pri Sarajevu (prestižnem spektaklu, na katerega čakajo poleg 12.000 športnikov z vsega sveta tudi 50.000 tujih obiskovavcev) grozi gostiteljski državi Jugoslaviji električno-politična nenadna tema.

Vzroki za to so različni. Jugoslovanski proračun za energijo je šestkrat nižji od svetovnega poprečja. Tudi Titu se ni posrečilo balkanski republiki preskbeti dovolj električnega toka.

Kakšno polovico sedanje porabe, okrog 60 milijard kilovatnih ur na leto (ZR Nemčija porabi 333 milijard kilovatnih ur), pokrivajo z vodnimi

elektrarnami in elektrarnami na osnovi olja ali premoga.

Doslej edino atomsko elektrarno v Krškem, ki so jo spravili v pogon s triletno zamudo, so morali zaradi več motenj za mesece dolgo odklopiti.

Polega tega je 1983 Jugoslavija doživela poletje z najmanj dežja v zadnjih 30 letih; reke in jezovi so usahnil, vodne elektrarne lahko pošiljajo le še 10 nameste predvidenih 40 % elektrike.

Že poleti je bilo možno predvideti električno krizo. A vlada se za pravočasna opozorila strokovnjakov, da bi spričo težkega položaja energije za premog in kurilno olje državno določene uvozne kvote dvignila, ni zmenila.

Ministrska predsednica Milka Planinc ima načrt, izgubo v plačilnem obračunu in izredno visoko zadolžitve v tujini (ki z okrog 21 milijardami dolarjev odgovarja nekako zadolžitvi Poljske) zmanjšati s povečanim izvozom in strogimi prepovedmi uvoza. To ji je deloma tudi uspelo. Ta uspeh pa ima visoko ceno: dejanski dohodki Jugoslovancev so zdrknili za nadaljnjih 10 %, že leta dolgo je ponudba blaga (posebno mesa, kave in mila) pičila, cene za cigarete, premog, železino, pa tudi za tramvajске vozovnice in električni tok so prav za božič znova dvignili za 10 do 30 % — pri 50 %-ni inflaciji.

Še več: da bi prišla do dragocehnih deviz, je Hrvaška poleti prodala pol milijona ton nafte Zahodu, ki ga mora sedaj beograjska zvezna vlada znova uvoziti — znamenje zaniknega načrtovanja in tekmovalnosti med hrvaškimi in srbskimi komunisti.

Boj za redko energijo je zaostril spor med republikami, čigar žrtev je postal pred kratkim tudi finančni minister Jože Florjančič. Moral je odstopiti.

Ko elektrarna na kurilno olje v Sisku ni imela več olja, so drago uvoženo olje, namenjeno Zagrebu, odpeljali v Sisak. Rezultat: oba sistema sta se zrušila.

Upanje na izboljšanje obljublja vlada šele za bližnjo pomlad, „če bo več dežja“. Strokovnjak za ener-

opreme Radenska. Na tovarno so kupci postali pozorni po sklenitvi pomembnega posla s Kitajci. V začetku letošnjega leta je tovarna sklenila kooperacijske pogodbe z znanimi firmami v Franciji, Španiji in Vzhodni Nemčiji. Tovarna je lani ustvarila za 600 milijonov skupnega prihodka, izvozila pa je petnajst odstotkov proizvodnje.

RAVNE NA KOROŠKEM

„Srečanje z bivšimi olimpijci“ je bil naslov prireditve v športni dvorani, kamor so učenci osnovne šole Prežihov Voranc povabili šest koroških športnikov. Ti so po drugi svetovni vojni zastopali državo na olimpijskih igrah po svetu. Pravo olimpijsko razpoloženje se je odražalo tudi v vprašanih učencev navzočim športnikom, predvsem so jih seveda zanimale njihove napovedi o letošnji zimski olimpiadi v Sarajevu. Šola bo v marcu izdala poseben olimpijski bilten s sestavki učencev o teh igrah.

RATEČE

Jubilejnega 20. Rožičevega memoriala se je udeležilo 279 tekmovalcev in tekmovalk iz 24 klubov. Za slovenske tekače na smučinah je bila to zadnja preizkušnja moči in znanja pred olimpijskimi igrami v Sarajevu. Tekmo je motilo le rahlo deževje in neprimeren sneg. Proga je bila dolga petnajst kilometrov. Najboljši je bil Ivo Čerman. Dekleta so tekla na pet kilometrov dolgi progi, zmagovalka pa je bila Tatjana Smolnikar.

RIMSKE TOPLICE

V okviru domačega telovadnega društva deluje zelo priljubljena sekcija nenavadnih športov. V to zvrst spada jahanje bikov, streljanje s fračo, živi šah in regata na blazinah in še druge domislisce. Letošnje leto so pričeli tudi nenavadno. V bazenu na prostem so pripravili waterpolsko tekmo med stariimi in mladiimi člani društva. Letos so jo kar dobro odnesli, saj je bila temperatura zraka osem stopinj nad ničlo. Huje pa se jim je godilo pred tremi leti, ko je bil sneg in je živo srebro padlo na osem stopinj pod ničlo.

SLOVENJ GRADEC

Na Pungartu na Kopah je podjetje Kograd v rekordnem času zgradilo novo

samopostrežno restavracijo. Ta novost bo prišla prav smučarjem in izletnikom na tem delu Pohorja. Restavracija ima prostora za 260 gostov. Naložba je stala okrog 40 milijonov dinarjev.

TREBNJE

Kulturna skupnost te občine si je pred leti zastavila zahtevne naloge, ki so jih zapisali v srednjeročni program. Njegovo uresničitev pa je zelo skrčila suša v občinskih blagajnah. Tako bo Golova knjižnica dobila namesto dva tisoč le šeststo novih knjig v tem letu. Knjižnica ima svoje podružnice v Mokronogu, Šentrupertu in na Mirni.

TRAŽIČ

Podjetje Triglav je lani izdelalo okoli milijon okroglih pil za brušenje motornih žag in za potrebe drugih industrijskih panog. Do pred par leti so jih izdelovali po zapletenem, počasnem in zato dragem postopku. Zato tudi niso bili bogvejak konkurenčni na tržišču. Potem pa so z lastnim znanjem posodobili proizvodnjo in izdelali nove stroje. Odvečno število delavcev so zapeljili v obratu za izdelovanje sidrov. Sedaj je to gorenjsko podjetje vodilno te vrste v državi.

ZAGORJE OB SAVI

V stanovanjskih hišah ob osnovni šoli so z denarjem zasavskih občinskih skupnosti socialnega skrbstva uredili delavnico pod posebnimi pogoji. V njej že dela dvajset zmerno in huje duševno prizadetih polnoletnih oseb. Izdelujejo vizitke, lepljenke, tapiserije in druge ročne izdelke. Varovancem so zagotovili celodnevno oskrbo. V prostem času obiskujejo kulturne prireditve in hodijo na izlete. V naslednjih mesecih bodo število varovancev povečali na štirideset.

ŽUŽEMBERK

Kmetje v Suhi krajini, ki so se dalj časa posvečali reji drobnice, so v zadnjih letih začeli s konjerejo, ki je postala bolj ekonomična. Večino konj izvažajo. Lani je kmetijska zadruga izvozila v Italijo šestdeset konj, letos pa naj bi jih izvozili že okoli sto. Zadruga konje odkupi od privatnikov, saj ti sami ne smejo izvažati.

gijo prof. Lalović pa se boji stalne krize pri energiji „do let v prihodnjem stoletju“.

Na dlani je strah beogradskega lista *Nin*. Sklep glavnega članka z naslovom „Tok — ne z neba ne iz

zemlje“ je bil: naraščajoče nezadovoljstvo pri občanah bi utegnilo „prav lahko dobiti politično naravo“.

DER SPIEGEL, Hamburg, 2. jan. 84/90—91.

DRUŽINSKA PRILOGA:

JEDRA SO ZADELA V JEDRO

Predlog skupnega programskega jedra jezikovno umetnostnega področja je nesrečen z različnih, večinoma v javnosti že obravnavanih vidikov.

Manj je bila obdelana njegova (po mojem izključujoča) ideološka vzgojna naravnost. Dá se razumeti, kot da pouk o književnosti in jeziku služi predvsem vzgoji mladih v marksističnem duhu.

Med prvimi smotri vzgojno-izobraževalnega dela na jezikovno umetnostnem področju lahko bremo: „Z jezikovno in umetnostno vzgojo in izobrazbo se razvija mnogostranska ustvarjalna osebnost... Tako se — ustvarjalno in kritično — mladi vzgajajo v duhu marksistične in samoupravne socialistične idejne opredeljenosti.“

Med prebiranjem nalog vzgojno-izobraževalnega procesa na jezikovno umetnostnem področju pa sem našel na drugem mestu zapisano „razvijanje marksističnega pogleda na svet“. Šele na petem mestu se pojavi naloga, ki zadeva jezik in umetnost v ožjem smislu.

Seveda se sprašujem, če je lahko razvijanje marksizma eden glavnih smotrov in nalog vzgoje in izobraževanja na jezikovno umetnostnem področju (in tudi sicer). Ne gre za

ustavno vprašljivo naravnost? Se lahko z izrazi „mногоstranska“ in „vsestranska ustvarjalna osebnost“ domneva tudi nemarksistično usmerjena osebnost? Se ji kot taki sploh prizna ustvarjalnost itd.?

Prav je, da se otrok nepristransko pouči o marksizmu (marksizmih), narobe pa je na tej ravni govoriti o „razvijanju marksističnega pogleda na svet“, ker je pogled na svet zadeva osebne izbire in temeljna človekova pravica. (Na to so v razpravi o „jedrih“ opozorili tudi teologi.)

Skoraj bi se zgodilo, da bi zbarantali, celo pod plaščem strokovnosti. Slovenska književnost in jezik bi postala lahko zunajšolski konjiček, kogar bi to kaj bolj zanimalo, kot smo imeli včasih gospodinjki pa vrtnarski krožek. Vzeli bi nam jedro, tisto, po čemer smo, kar smo. Tako rekoč vseslovenski odpor proti tako oblikovanemu skupnemu jedru po svoje dokazuje, da jedro le še imamo, da ne pristajamo na enolončniške recepture, ki bi nas s svojim količinskim načelom načelnjale v temelju narodne kulture in samobitnosti ne glede na prepričanje.

Lojze Peterle

DRUŽINSKA PRILOGA, Ljubljana, jan. 84/16.

DRUŽINA:

ZDOMSKA DRUŽINA ZA BOŽIČ DOMA

Božič je „na tujem“ drugačen kot pri nas. V adventu tam resnično začutiš neko pričakovanje. Televizija, radio, pa tudi — če hočete — ta zunanji „blišč“ utegne ustvarjati v vsakem neko posebno sprostitev in ozračje pričakovanja.

Starejši sin že čuti razliko. Včeraj je kar silil z vprašanjem: „Zakaj ta naš sosed ne sme ali si ne upa k maši?... Kdo pa je tisti, ki mu brani?...“

Mu rečem, da je pač v taki in taki službi, in njegovi predstojniki, njegovi šefi, ne vidijo radi, ali prepovedujejo, da bi tak uniformiran poklic hodil v cerkev. Kakorkoli že sinu to pojasnujem, ne more in ne more tega razumeti.

DRUŽINA, Ljubljana, 8. jan. 84/4.

PETER PAVEL GLAVAR

IVAN PREGELJ se je rodil 1883 pri Sv. Luciji na Tolminskem — lani smo praznovali stoletnico njegovega rojstva. Slavistiko je študiral na Dunaju. Bil je gimnazijski profesor v Gorici, Pazinu, Idriji, Kranju in Ljubljani. Tu je umrl 1960.

Pregelj je največji slovenski katoliški pisatelj. Pri pisanju leposlovja sta ga zanimali predvsem dve vprašanji: nasprotje med telesnostjo in duhom, zlasti v duhovniških življenjih, in pa slovenstvo. Ob prvem vprašanju je ustvaril nekatere nenavadno močne prizore, ob drugem je poudarjal zvestobo rodu, krvi in domači pokrajini.

Zlasti zaradi njegovega katoliškega prepričanja so pred leti odrekli Preglju, da bi bil kaj več kot dober večerničar. Danes je jasno, da spada med slovenske klasike, to je, v vrhove slovenskega pripovedništva.

Roman PETER PAVEL GLAVAR je zanj iz 18. stoletja. Opisuje življenjsko zgodbo resničnega gorenjskega duhovnika.

Glavar je najdenček, sin plemiškega zapeljivca in deklet. Za vsako ceno hoče postati duhovnik. Na pot se mu stavi gora zaprek, tako da je večkrat čutili, da jim ne bo več kos. Ali bo prišel do oltarja? To bomo brali v romanu.

Pregelj opisuje Glavarjevo osebnost, razpeto med božji klic in svetno ljubezen, vrženo v slikovitost življenja, njegovih razgibanih strasti in usod.

Roman je pisan poljudno, a nenavadno zanimivo in sočno. Slovencem se je priljubil kot zlepa ne kakšno drugo leposlovno delo. Brali ga bomo z resničnim užitkom.

HAGARA

Bilo je v kresni noči leta 1721.

Svetlo so pale zvezde nad zemljo, ki leži od Ljubljane na vzhod in sever. Zadnji krajec meseca še ni bil vzšel, a svetilo se je že kakor daljna zarja za obrobjem gora, ki zaslanjajo največje polje na Kranjskem proti burjam in mrazovom iz daljnih nemških in ogrskih strani.

Kresovi po gorah in dolinskih holmih so bili že davno dogoreli; veselo rajanje in vedro ukanje kresujočih je bilo utihnilo. Trudne so spale vasi, mirno so se zaslanjala sela med bohotno rast tihih polj, rahlo pošumevajočih dobrav in pašnikov ob Savi in Bistrici do Kranja in do Kamnika.

Le zdaj pa zdaj je zaplajl čez širni molk, ki ga ni motilo niti petje murnov, otožen, kakor iz neskončne dalje tavajoči glas cerkvenega zvona, ki je nanj udaril bat, znaneč pozno polnočno uro.

Od Save po Bistrici navzgor je dehnilo hladno v polje, ki je položeno med Šmarno goro, Sv. Petra v Komendi, Sv. Primoža nad Kamnikom in Križ. Tisti čas je vzšel mesec in medlo napolnil vso pokrajino s svitom. Cesta pred Mengšem in za njim se je svetlo zarisala sredi polj in žetev, kozolci so vrgli svoje pošastne sence. Nekje pod Holmcem je zapel prvi petelin, dvakrat, trikrat, nato je utihnil, zaspal še enkrat. Z dobrav po Bistrici navzdol proti Savi se je potegnila rahla meglica, se pritisnila v jelšje vejevje in obležala jasna, strašeča človeško srce, kakor koprena, ki se vanjo ogrinjajo večše in duhovi, ki miru nimajo in bedijo in blodijo do jutra, do prvega petelinjega klica.

Tedaj je omahnila iz sence med hišami v Trzinu drobna, nizka ženska na svetlo cesto in šla sklonjena naglo proti Loki. Zavita je bila v volneno zimsko ruto, s katero je skrbno zagrinjala nekako breme na prsih.

Ko je šla po cesti, je vidno omahovala in se opotekala. Če pa je zadela z nogo ob kamen na cesti, je glasno zaječala in iskala mehkejše, s travo porastle poti ob cesti, kakor so vajeni ljudje, ki so trudni in so hodili daleč.

Izpod rute, ki si je z njo zakrivala skrivnostno breme, je zdaj pa zdaj zaječalo. Bil je glas dojenčka, ki ga je lačnega tešila le omotičnost zibanja in gibljav utrujene ženske.

Potnica se je trudila, da bi šla čim hitreje in prišla čim prej.

Prešla je mimo Loke, stala je pred Mengšem in obstala. Poslušnila je. Pred njo je jeknilo iz stolpa dve.

„O, moj Bog!“ je vzdihnila glasno in se spet pognala po cesti v senci mengeških poslopij.

Otrok ji je postajal nemiren. Skoraj z nejevoljo in hlasno ga je pozibavala, kakor da se boji, da je ne bi kdo opazil in slišal. Tiščala se je skrbno senčne strani, mimo svetlih jas pa je tekala.

Že skoraj kraj vasi, kjer zavije pot v Topole, je zaslišala pred seboj pasji lajež, govorico ljudi in prhanje konj. Stisnila se je v senco in čakala nemirno ter iskala je očmi, kako bi se ognila, da je ne bi videli. Potem pa je začutila, da se ji šibijo noge od slabosti.

Dete pod ruto je zajokalo na glas. Žena je naglo počenila, razpela obleko na prsih in pritisnila nanje dojenca. In ko je pil, jo je stresalo hladno, oči so ji hotele posili mižati.

Šum ljudi pred njo še ni bil utihnil. Njej se je zopet kakor obupnost prelilo v srce. Solze so ji silile v oči, nehote je govorila polglasno: „Saj ne pridem do časa. Moj Bog, kaj bo z menoj!“

Nato je napeto poslušala in je spet govorila sama s seboj: „In če ne pridem, naj bo! Prekleta sem, poginila bom. Saj vem, kam bom skočila. Še otrok pogine z menoj.“ Skoraj glasno je rekla: „Naj pogine! Ena skrb bo manj, preden bom legla v grob.“

Nekje v bližini je tedaj nekdo vprašal z okna: „Kdo pa govori tu dolj?“

Žalostna nočna popotnica se je vsa stresla in se ni ganila.

„Kdo je?“ je vprašalo v drugič.

„Zdaj je vse proč.“ je pomislila žena in že so se ji ustnice zgenile, da bi zaklicala in povedala.

Tedaj pa se je oglasil od gorenje strani moški glas, nato ropot voza, ki se je zazibal po cesti. Počil je bič in žena je videla, kako je voz prešel. Mlad moški z mlado žensko je sedel na njem. Tesno je slonela žena ob možu. Zazdelo se je potnici, da sta se glasno zasmejala.

Ne da bi še mislila na človeka, ki je bil zaklical z okna in je zdaj morda gledal za njima, ki sta se peljala mimo, je potna žena krenila dalje na pot.

Njene misli je polnila žalostna zavist: „Kako sta srečna! Spala sta in sta že vstala in se peljeta v belo Ljubljano. Morda pa nista vstala in še nista legla, bila sta samo v gosteh pri žlahti, na krizmanku in krstu za botra. Pila sta vino, jedla bel kruh, obdarovala dete in zdaj se veselo vračata domov mož in žena.“

Zavila je proti Topolam in je svobodneje šla. Mislila je bridko, vse bridkeje: „Tako sem upala, da bo tudi meni. Verjela sem in zdaj obupujem. Kakor tatica hodim vso noč in ne najdem miru.“

Obstala je. Bolest ji je stisnila srce.

V VRATIH. „Le v dalji planine! Tam zemlja je naša zakipela, zahrepenela, v nebo je hotela, v višino pognala se kot val...“ (Župančič, Z vlakom).

„Moj Bog, moj Bog,“ je zaječala, „kam grem? Otroka grem odlagati! Očeta nima in mati ga bo zavrgla. Kdo ga bo vzela? Ali ne bo poginil kakor pes? Dušo bom pogubila zaradi tebe, moj mali!“

Krčevito je pritisnila dete k sebi, stresla se in se nato hripavo zasmejala: „Pa če pade greh name, naj pade hujši nanj, ki mi je storil hudo. Naj pade nanj, nanj, nanj!“

Kakor da so jo utrujeno nove moči prešinile, je stopila odločno. Šla je mimo setev in travnikov.

Iz setev se je že oglašala prepelica. Na cesti od Križa je bilo slišati konjska kopita. Jezdil je morda hlapec v mesto po zdravniku za človeka, ki je to uro umiral, morda za ženo, ki je ležala v težkih bolečinah in ni mogla poroditi. Misel na smrt je stresla popotnico.

Ko je prišla do znamenja ob cesti, je zdrknila na kolena in zaprosila kratko, krčevito: „Gospod Jezus, če ga odložiti moram, o, stori mu dobro! Naj nima zloba moči do njega, naj bo Tvoj!“

Bila ni hudobna, samo nesrečna, in Križani, ki je poznal njene poti doslej in potlej, je ni zavrgel in je vzel dar, ki mu ga je z besedo poklonila: „Naj bo Tvoj.“ —

Dan bo, ljudje vstajajo zgodaj, je pomislila žena, a že manj bridko. Bila je že omóčena od poti in je topo umela le eno: Saj ga moram odložiti, kaj si vem drugega z njim? Saj ga ne bi, če bi smela, a moram, moram!

V težki stopinji bridke besede je hitela svojo pot dalje vse prek ob potoku Pšati navzgor, mimo Most in Kaple vasi proti cerkvi svetega Petra v Komendi.

„Moram, moram, moram!“

Nad planinami se je začelo svetlikati, v polju in žitu, v grmu in logu se je dramil šum življenja, od kamniške strani se je oglasil prvi zvon. Hladna jutranja sapa je potegnila kakor mrzla rosna roka čez njen obraz. Njeno krilo je bilo težko od rose, ki se je bila zlila nanje, ko je hitela po stezah, ki jih je očitvidno poznala.

Stala je za vrta in sadovnjaki. S poti, ki drži navzgor k cerkvi, je čula težke korake, lesene cokle. Cerkovnik gre in bo zvonil jutro. Slišala je še, kako so se pri bližnji hiši odprla vrata v hlev in kako je lačna živina zamukala.

Takrat je planila mimo sadovnjaka in stala pred župniščem.

V cerkvi se je oglasil zvon.

kdo je bila?

siromašna hči revnega bajtarja nekje pri Krškem. za boljšim kruhom je šla z doma... njena ljubka zunanost je sprva prijala okusu visokega gospoda... a tedaj je prišel na obisk Ciprijan...

Žena je vsa zadrgetala, zobje so ji šklepetali.

„Otrok moj,“ je zastokala in pritisnila dete še enkrat krčevito k sebi. Potem ga je naglo razvila in ga varneje povila. Z ustnicami se je vsesala v drobno, mlečno lice.

Dete je zaječalo.

Hitro ga je položila na najbližji prag. Potem je odskočila spet v senco med drevje. Tam je stala nemo.

Potem je vzdihnila plaho, vzela iz nedrij bel list, skočila še enkrat k otroku in mu potisnila papir pod ovoje.

Vas se je budila.

Nesrečnica je pobeignila kar počez čez njive proti gošči. V jarkih za Tunjicami je omahnila v travo med grmovje. Zaspala je trenutno, kakor ubita...

Kdo je bila?

Siromašna hči revnega bajtarja nekje pri Krškem. Za boljšim kruhom je šla z doma. Imela je teto, ki je tudi šla in si pridobila moža v Ljubljani in je bila neki bogata in debela. „Tudi jaz bom bogata in debela in bom imela moža v Ljubljani.“

Služila je pri gosposkih ljudeh. Neka tovarišica jo je skvarila, hvaleč jo, kako je lepa, in da mora biti priljudna z moškimi.

Po naključju je prišla za strežnico h komendatorju (= upravniku cerkvene posesti) v Komendi. Njena ljubka

zunanost je sprva prijala okusu visokega gospoda. Ko pa se je začela razvijati njena ničemurnost v preveliki meri, jo je visoki gospod pokaral. Upal pa je, da ji bo slaba nagnjenja ubil z dobro besedo in blagohotnim prizanašanjem.

Morda bi se mu bilo to tudi posrečilo, a tedaj je prišel k njemu na daljši obisk nekak njegov sorodnik. Bil je to mlad fant, ki je študiral. Klicali so ga za Ciprijana. Lepšega fanta tedaj ni bilo pod šempeterskim zvonom.

Ne da bi gospod komendator kaj slutil, sta se Ciprijan in komendatorjeva strežnica spoznala, sprijaznila in začela misliti drug na drugega. Svoje znanje pa sta znala dobro prikrivati, tem laže, ker je bil komendator slepo zaljubljen v svojega sorodnika in mu je bilo celo všeč, da je strežnica mladeniču naklonjena.

Ženice na vasi pa so si začele nekaj šepetati in župnik Rogelj je tudi nekaj zvedel in bil nejevoljen na deklino.

O priliki je previdno opozoril komendatorja. Ta ga ali ni umel ali ni hotel umeti. Verjel je preveč svojemu sorodniku, izpregledal mu mnogo. Bil je zadnji član družine baronov Testaferrattijevih...

Potem pa je vse kakor v vodo padlo. Lepega dne je odšla strežnica iz Komende. Nekaj mesecev za njo je nenadno odpotoval mladi Ciprijan.

Deklica se je zatekla k teti v Ljubljano, ki pa ni bila ne bogata ne debela. Pač je imela moža, mestni birič je bil in je pretepal ženo. Dokler je deklina imela denar, jo je prenašal v hiši. Ko pa se je rodil otrok in je deklčin ljubček izginil na Laško, je začel odurni mož godrnjati. Šest tednov po porodu na kresni večer je pijan vrgel mlado mater na cesto...

In zdaj je spala in v sanjah živela še enkrat namišljena srečo minulega leta. Bila je mlada kri, bolj lahkomiselna kakor skvarjena. Bolečina jo je delala dobro, ugodje jo je zavajalo v brezbriznost. Hoditi je imela pot žalostnih izgubljenk.

Zdaj se je zbudila. Sonce je stalo visoko na nebu. Pomela si je oči in se spomnila, kar je bila doživela. Še enkrat jo je obšla silna bridkost in je tiho jokala.

Potem je prisluhnila. Žvenket kose je udaril na njeno uho. Takoj nato je slišala ženski glas: „Pa zakaj ga je položila prav na župnikov prag, zakaj ga ni na tvojega ali mojega? To povej, Boštjan.“

„Molči mi že, jezik zlodjev,“ se je shudil mož. „Naš gospod so pošteni, da sam sveti Peter v nebesih ni bolj.“

„Ali sem rekla, da ni pošten?“ je ugovarjal ženski glas. „To povej, zakaj so ga položili na njegov prag, sem rekla.“

„Coprnica,“ je vihnil mož.

Ženski glas ni odgovoril.

Mlada mati v grmovju se je oddahnila. Zdaj ji je odleglo. Vedela je, da so otroka našli. Ko pa je pomislila, kako se ji je primerilo, da je otroka odložila prav na župnikov prag, se je lahkomiselno nasmehnila in menila: „Saj ga nisem nalašč. Je že Bog tako hotel. Ubogi moj črvček, mu bo morda zato bolje na svetu.“

Na poti POD GOLICO. „Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti. Ljubil sem jo . . .“ (Župančič, Duma).

Še drugače se je tolažila: „Pa saj ne bo vedno pri tujih ljudeh. Zdaj bom šla spet v službo, hranila bom, bogata bom. Seveda, močiti se ne bom mogla kar tako. Nič ne dé. Toliko bom imela, da se vrnem v Komendo in vzamem sina k sebi.“

Še je ugrabila o bodočnosti. Potem je začutila lakoto in je razvezala ruto, kjer je hranila denar.

„Čez Kamnik pojdem, kakor na božjo pot k Svetemu Primožu, da me kdo sumil ne bo.“

Dvignila se je okrepcana in pomirjena. Želja po jedi in dijači jo je obšla živeje.

Previdno je hodila po nenaseljenih potih proti Kamniku. Misel, da je otrok pri ljudeh in da ga župnik ne bo zapustil, jo je vse bolj krepila, da ni že skoraj čutila več niti sence one žalosti, ki jo je bila prevzela ponoči. V topi lahkomišelnosti svoje mlade krvi, ki jo je bilo spridilo lagodno življenje v gosposkih službah, je okrevala prečudno hitro. Skoraj bi se bila smejala.

Proti večeru je prišla v Kamnik. Stopila je v krčmo. Imela je denar, ki ga ji je bila dala teta v Ljubljani na pot, ko jo je vrgel na cesto njen mož, ljubljanski barič.

Gostilničarka ji je postregla, prisedla in spraševala.

„Na božjo pot?“

„Na božjo pot k Svetemu Primožu, zdravja prosit možu, ki boleha že leto in dan.“

„Joj ti meni, ali je še mlad?“

„Star je. Petdeset let ima.“

„Rada ga imaš, da mu greš zdravja prosit. Mlada si, vdovo bi te marsikateri vzel, če ti umrje. Še mlad bi te vzel.“

„Morda bi me vzel!“

Smejali sta se.

Vstopil je mlad voznik, prisedel in se je zvečerilo. Žena, ki je rekla, da gre romat za moža, je bila še bolj vesela in je z iskrimi očmi pogledovala vozniku v lice.

„Kaj boš pri Svetem Primožu,“ je govoril, „tudi Mati božja na Šmarni gori nekaj more. Lej, zapeljem te do Ljubljane. Noč je lepa, boš videla, kako grejo moji konji.“

Mlada žena se mu je nasmehnila. Obšla jo je misel na onadva, ki ju je videla ponoči voziti se iz Mengša.

„Spodobi se ne,“ je rekla mehko.

„Pa se,“ je odvrnil, stegnil roko po njeni in vprašal: „Kako ti je ime?“

„Meni?“ je vprašala zmedeno in nato povedala: „Pa mi reci Katrica.“

„Katrice,“ je stisnil voznik njeno roko. „Popelješ se z menoj . . .“

Ko je sedla z mladim voznikom na voz in se odpeljala, je zamrmrala krčmarica za njo: „Na božjo pot ne gre in moža nima in še lagala se je . . .“

NAJDENČEK

Šempeterski župnik Rogelj je bil vstal, se prekrižal in segel z rokami v vodo, da bi se umil. Pri tem se je nehote moral zasmejati. Spomnil se je svojih sanj.

„Beštja, ali je to komu podobno, da sanjam take norčavosti? Da sem bil Abraham, moj ljubi Bog, oče Abraham, in mi je bila v šotoru priletna Sara in je sam Gospod k meni namenil poslanca svojega rekoč: Glej, sina boš dobil. Ne, od Boga jih nisem sanjal teh sanj; iz hudiča norčavega pač, iz hudiča.“

Župnik si je vrgel pri teh mislih vode v obraz, da ga je zaskalelo in se je domislil svoje boleznin na očeh, ki mu je že tretje leto trdovratno nagajala. Zaradi očesne boleznin se je bil odrekel oskrbništvu viteške komende, ki mu je neslo prej letnih štirideset dobrih goldinarjev.

Ob občutju bolečine v očeh je župnik pozabil jutranjo vedrost iz sanj in je vzdihnil vdano in pokorno: „Nočem mrmrati, Gospod! Sprejel bom, kar pošlješ. Če boš dopustil, da oslepim, sprejel bom vdano. Naj bo za grehe, za napuh in lakomnost, ki smo je vsi polni, jaz in moje ovce in še celo patron moj, žlahtni vitez Peter Jakob. Kakor je božja volja, naj pa bo, sprejel bom vdano, Gospod Bog, moja luč, moja moč!“

Tako je pomislil in premagal slabost mesa in je spet mislil na svoje sanje.

Z vedrim nasmehom je iskal brevir in je mrmral: „Sprejemem že, sem rekel. Pa Izaka, Gospod Bog, Izaka bi težko. Izaka mi nikar ne pošiljaj, že zaradi ljudi ne in jezikov, ki duhovnika božjega najhuje oberejo in obrečejo.“

Našel je brevir in stopil k oknu. Odprl je okno in zajel s slastjo jutranjega zraka.

Nato je mrmral: „Lej, še je ozračje polno dima od sinočnih kresov. Spet so noreli stari in mladi po poganski navadi in skakali čez polena. Sem res radoveden, koliko bo zato nevest in če je katera, ki bo nerada zibala. Neumni in vražasti ljudje! Če dekle ognja ne preskoči, da bi že morala posili zibati! Prav privoščil bi jim, če bi greh ne bilo. Pa so že take ženske, da same iščejo priložnosti in jih zvodi zlomek s klafarsko pesmijo, medenim darilom in židanim trakom, ti meni Bog pomagaj, in da vse čenče rajši slišijo in vse norčije verujejo, le duhovnikove besede ne.“

Sredi teh misli je zaklical skoz okno: „Hej, Jeras, že na nogah?“

Župnikov faran Jeras je vljudno pozdravil z brega gori. „Kakor je prav, gospod, pa dobro jutro želim.“

Duhovnik je rekel domače: „Za silo bi še mene najel. Ne vem, če boš spravil v suhem. Zamudil si pravo vreme. Lej, kako je nebo podgorelo. Jutranja zarja, moj ljubi!“

„Naj bo, kar Bog da,“ je dejal kmet. „Tako je včasih, kadar Bog bolezen pošlje.“

„Saj je menda mati Meta vendar že boljša?“

„Je, hvala Bogu. Žalost po otroku pa ji je še na srcu.“

„Kaj bo žalostna!“ je vzkliknil župnik. „Boga naj hvallj. Boljše dote mu ni mogla dati od te, da je šel gorak v nebesa.“

„Ne boste dopovedali ženi. Vse so enake,“ je odvrnil kmet.

Duhovnik je vprašal: „Kaj pa čebele? Ali dobro kažejo?“

„Bo, kar bo. Kdo bo zdaj sodil? Malo vem.“

„Jaz pa vem. Boš videl, da je moja reja dobra.“

„Poskušnja bo povedala,“ je odvrnil kmet.

„Vedno zeneš svojo,“ se je tedaj razgrel župnik. „Tak si, kot ste vsi. Če ni po starem, pa ne marate. Zato pa je tako, da jeseni nimate ne sadja ne ajde ne orehov ne medu, kvečemu nekaj veder motnega mošta — fej! Tepci ste.“

„Gospod,“ je dejal kmet rahlo užaljeno, „saj vas rad poslušam, pa zdaj se mi mudi. Ne zamerite!“

„Kaj bom zameril!“ je dejal spet dobrohotno župnik. „Le pojdi, pošljem hlapca, da ti bo pomagal, ali pa dekle, da bo trosila.“

„To bi mi pa res ustregli!“

„Da ne boš mrmral, češ da sem te zadržal! Srečno!“

Župnik je gledal nekaj trenutkov molče za kmetom, ki je odhajal na košnjo, nato je zaklical za njim: „Ti, Jeras! Kamilice so pa tudi zanič za moje oči. Res je, malo veš!“

Kmet ni odgovoril.

Župnik je mrmraje odprl brevir, se prekrižal ter pokleknil pred razpelo na klečalnici in je menil bridko: „Zdaj vidiš, Križani, kaj sem! Kmet sem, čebelar in čenča v prvi jutranji uri in šele potem mislim nate in tvojo sveto službo. Usmiljenje imej, Gospod, z menoj!“

Poglobil je glavo v roke in molil.

Potem je vstal in hodeč po sobi molil polglasno iz brevirja. Nekajkrat je prisluhnil za zagonetnimi glasovi, ki jih je bilo čuti, in mislil pri sebi: Ali je mlado pse ali pa je otrok! Kdo neki mi pestuje okoli hiše?“

Šel je nejevoljen in zaprl okno.

Potem je domolil in odprl knjigo, kamor je zapisoval maše, in je mrmral: „Za Kocjana ni, za Uršo bo danes, Bog ji daj mir!“

Šel je iz spalnice in po stopnicah v pritličje ter stopil v kuhinjo, ki je prijetno dišala po mleku in masti.

Hlapec in dekla sta sedela za mizo in zajemala iz velike sklade. Ko je župnik vstopil, sta se dvignila in voščila dobro jutro.

Pri ognjišču je stala župnikova sestra, ki se je naglo obrnila in dejala rezko: „Tri kure so proč. Pa v eni sami noči.“

„Lisica ni,“ je menil hlapec.

„Ni ne,“ je rekla dekla.

„Če ni lisica, je pa dihur,“ je viknila kuharica. „Tri kure so proč. To je, kadar ima človek take posle!“

„No, no, no,“ je dejal pomirjevalno župnik: „Kar je, je. Kriv ni tu nihče. Bomo videli, kako si bomo pomagali, da vnaprej ne bo take morije.“

Stopil je iz kuhinje na dvorišče. Hlapec, dekla in sestra kuharica so šli za njim.

„Tu se je splazila noter,“ je pokazal hlapec na luknjo v zidu. „Samo močnega skobca je treba, pa bo mir.“

„Bomo kupili skobec,“ je rekel župnik.

V cerkvi je pozvonilo k maši.

Takrat je rekla dekla: „Bog nas varuj, čigav otrok pa joče?“

Ženi sta prisluhnila.

„Bog ve, da joče,“ je potrdila župnikova sestra.

„Le iščite ga, če ga najdete,“ je menil rahlo zbadljivo župnik, „saj to je vajin posel, ne pa moj!“

Šel je skozi vežo proti vratom, ki so držala k cerkvi, in mu je zopet prišlo v spomin, kako neumno je sanjal ponoči.

Zdaj je odpahnil vrata in odprl. Na stopnici pred njim je ležalo dete vse zariplo v obraz od joka.

„Bog nazarenski,“ je vzkliknil župnik, „zdaj je pa res Izak tu.“

Bil je ta trenutek skrajno smešen v svoji osuplosti, nagibajoč se nazaj in roke stegujoč predse, kakor da se brani vsiljivca.

Takrat sta prišli okoli hiše dekla in sestra.

„Otrok!“ je zavpila kuharica.

„Saj sem vedela,“ je rekla dekla mirno. „Pa iz vasi ni. To je izloženo dete.“

„Pa na našem pragu!“ je zavpila župnikova sestra in si šla s predpasnikom čez obraz.

Župnik se je zavedel iz svoje osuplosti in je rekel: „V božjem imenu! Človek je le. Poberite ga! Saj se bo raztrgal od joka.“

Dekla se je pripognila in vzela dete v naročje. Izpod rute je zletel listič.

Župnik se je sklonil ponj in bral: „Krščen je za Petra Pavla, 2. maja 1721.“

Dekla je pozibavala otroka na rokah in je menila: „Lačno je, revše, pa zebe ga. Ali naj ga nesem noter?“

„Kamor hočeš, noter ne,“ je viknila župnikova sestra.

Župnik je odločno zamahnil z roko in dejal: „Tu sem jaz gospodar, ne ti, Marta. In noter ga bo nesla. Saj je človek in ne žival. OGREJE SE IN MORDA BO PIL.“

„Bo,“ je menila dekla.

Župnikova sestra pa je osuplo stopila v stran. Nato pa je zajokala in zalomila z rokami. „Umrla bom od sramu. V farovžu se bodo sušile plenice.“

„Ne vprij!“ je rekel župnik. „Ne bodo se sušile!“

župnik je odpahnil vrata in odprl na stopnici pred njim je ležalo dete vse zariplo v obraz od joka. „Bog nazarenski,“ je vzkliknil župnik, „zdaj je pa res Izak tu.“

Bog, ki mu je bil dal smešne sanje in to preizkušnjo v prvem jutru, mu je vdahnil dobro misel, da je rekel sestri: „V cerkev moram. Ti pa stopi k Jerasovi materi! Pred tednom smo ji pokopali eno. Bo pa tegale vzela, da ji po lastnem ne bo prehudo. Stopi k njej, naj pride k meni!“

„Pa on?“ je vprašala sestra.

„Kateri on?“

„Jeras vendar!“

„Jeras je v senožeti. Ko se vrne, bo že videl in zvedel.“

Sestra se je umirila, brat župnik je krenil v cerkev.

Bil je zamišljen, ko se je oblačil za sveto daritev, in ni mislil, kaj moli, in je govoril kakor iz navade: „Opasaj me, Gospod, s pasom čistosti in ugasi v mojih ledjih občut poželjivosti, da ostane v meni moč vzdržnosti in čistosti.“

Zavedel se je svoje raztresenosti, razvezal pas in si ga še enkrat nadel. Ko pa je oblačil plašč, je že popolnoma odmril razburjenju prvega jutra in je govoril vneto in poln gorečnosti, naj mu Gospod Bog da nositi svoj sladki jarem tako, da bo deležen božje milosti . . .

Po maši je vprašal pred cerkvijo svojega cerkovnika: „Luka, ali si kaj slišal ponoči?“

„O, sem,“ je odvrnil mož. „Vso noč je lajal sosedov pes. Lisice so blizu.“

bo še

... ljubim jih s hrupom in šumom, ta velika mesta —
skoznje v svobodo gre, skoznje v bodočnost gre cesta ...
(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

Londonsko miklavževanje je bilo za vse lep praznik. Ob takih prilikah se posebej pokaže življenje župnije. Pri zdravem telesu kri dobro cirkulira. Župnija, občestvo, je takrat živo, kadar živi v njem Bog, kadar cirkulira med nami krščanska ljubezen. Kristusovo načelo: naj ne ve levica, kaj da desnica, smo tokrat v Londonu spet vsi doživeli. Hvala Bogu in velikodušnim srcem!

V *Rothwellu* smo se pri maši posebej spomnili naše dobre g. Amalije, ki se še vedno zdravi v bolnici. Molimo za naše drage bolnike, da jim Gospod polajša in jih ozdravi! *Keighleyska* slovenska družina pa je pripeljala s seboj v cerkev toliko svojih angleških prijateljev, da je bilo potrebno dvojezično bogoslužje. Pa saj vemo zakaj. Zajčeva dekleta in fantje tako milo in ubrano zapojejo, da jih vse rado poslušajo. Vsa tamošnja slovenska srenja je pri Koflerjevih pričakala novo leto. Prav, prav je povedal Koflerjev La-

do, da moramo držati skupaj in si pomagati! V *Bedfordu* pa smo zavrisnili z g. Ančko in z g. Jožico na samo sveto noč: slava Bogu na višavah! In Boga miru zaprosili, da bi mirno in pobožno živeli med seboj! V *Rochdale* je na Štefanovo naš Lojze priznal: zame je danes božič, ko smo slovensko zapeli.

V novembru smo se za vedno *poslovili* od našega gospoda Jožeta Tschanschka. Komaj 62-letnega ga je Gospod po hudi preizkušnji poklical k sebi. Zapustil je svojo dobro ženo, sina in hčerko.

V Londonu pa je Gospodar življenja, sodeč po človeško, kar prehitro *poklical k sebi* g. Margareto Perušek. Mož France in hčerka Lojzka bi jo še tako potrebovala.

Molimo za Jožeta in Margareto, naj pri Bogu uživata večno srečo.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Božične praznike smo kar lepo preživeli. Tudi obisk pri bo-

goslužju je bil kar lep, čeprav bi nas lahko bilo še več. Zdomci so bili doma. Na Štefanovo smo imeli mašo popoldne in nato *božičnico* v našem centru. G. Sadl nam je igral na harmoniko. Najprej smo imeli duhovni del z berili in božičnimi pesmimi, nato smo se pa pogostili. Ga. Jounova je spekla bel kruh, ki nam je šel zelo v slast. V kuhinji je gospodarila ga. Duhanič ob pomoči drugih. Manjkala sta pa organist, ki je moral delati in pa težko bolni g. Hrastelj. Ker sta ta dva manjkala, je bilo vzdusje malo bolj resno kakor prejšnja leta.

V družini g. Stanka Duhaniča mlajšega in ge. Andreje roj. Semler se je *rodil* prav na sveti večer prvorojenec Andrej. Mladi družini ob veseljem dogodku iskreno čestitam.

Na Silvestrovo ob pol treh popoldne je *zaključil svoje zemeljsko potovanje* naš starosta in član pevskega zbora g. Jakob Hrastelj. Rakova bolezen ga je pobrala v 81. letu starosti. Po rodu je bil iz Zagorja ob Savi. V mladih letih je delal pri katoliških organizacijah, predvsem pri Orlu. Brat France, ki je bil ravnatelj Cirilove tiskarne in urednik Slovenskega gospodarja, ga je spravil v Maribor, kjer je delal v Hutterjevi tekstilni tovarni. Ko so nacisti zasedli Slovenijo, so Franceta odpeljali v Dachau, Jakoba pa poslali na delo v Linz, kjer je zbiral slovenske rojake k petju. Septembra 1945 je začel delati pri škofijski Caritas kot magaciner, kjer je ostal do upokojitve. Hodil je pa pomagat dokler je mogel. Še lani, ko je bil že bolan, je hodil razmnoževati, če je bilo treba.

V prvih povojnih letih je veliko pomagal beguncem in tudi kasneje je imel vedno odprte roke za naše

V *Aberdare*
po maši

Pokojni g. Jakob Hrastelj

zdomce. Lani septembra se je moral podvreči operaciji na prostati in se za nekaj tednov opomogel. V novembru je moral ponovno iti v bolnico, pa je bil rak že tako razširjen po vsem telesu, da ni bilo več pomoči. Vrnil se je domov, kjer mu je streгла ga. Kokol. Dvakrat je bil sprevaden, zadnjič dan pred smrtjo. V bolezni mu je bila v pomoč njegova dejavna vera. Duhovnik je večkrat prišel maševat na dom. Zadnjikrat na sveti večer. Čeprav je bil že slab, je vendar z vso gorečnostjo prepeval božične pesmi. Na Silvestrovo je bila spet maša poldrugo uro po smrti za pokoj njegove duše.

Kako je bil znan in priljubljen, je pokazal pogreb. Cerkev v Leondingu je bila polna ljudi, Slovencev in sodelavcev od Caritasa. Mašo je vodil ob somaševanju šestih duhovnikov prelat Pfeiffer, ki se mu je med mašo tudi zahvalil za dolgoletno delo pri Caritatu. Med mašo je na koru prepeval slovenski cerkveni zbor. Po maši se mu je zahvalil za njegovo sodelovanje v slovenski skupnosti izseljenski duhovnik. Bil je res pravi narodnjak, ki ni nikoli zatajil slovenstva. Tudi krajevni župnik, ki je bil po vojni taboriščni dušni pastir, se je zahvalil za Hrasteljevo diakonsko službo v tistih težkih časih. Ob grobu so mu Slovenci zapeli žalostinko. Nečak z Laškega se je poslovil s kratkimi besedami in vrgel prgišče slovenske zemlje, da mu bo lažje počivati ob

ženi, ki je umrla tudi v januarju pred 16 leti. Za zaključek je zbor zapel še Premrlovo Kristus je vstal.

Pokojni g. Jakob Hrastelj je nam, ki smo v tujini, res lahko v zgled. Tudi v tujini ni krivil hrbtenice. Da je res veliko dobrega storil, priča tudi odlikovanje, ki ga je dobil od državnih oblasti: zlato odličje za zasluge za republiko Avstrijo. Njegovima sinovoma Danijelu in Janezu izrekamo iskreno sožalje. Njemu pa želimo, da se spočije v Bogu!

SALZBURŠKA

SALZBURG — Po decembrski maši smo se zapeljali v semenišče, da smo tam imeli preprosto *božičnico*. Dva bogoslovca sta prav zaradi tega ostala v Salzburgu, za kar smo jima res hvaležni. Zapeli smo nekaj božičnih pesmi. Mali Verena in Brigita Škorc iz Freilassinga sta tudi zapeli dve pesmi in smo jima veselo zaploskali. Nato smo se pomenkovali in zapeli tudi nekaj narodnih. Bogoslovca sta pa postregla s pijačo. Zvečer smo se zadovoljni razšli.

TENNECK — Čeprav je bila maša v januarju po prazniku Razglašenja Gospodovega, ko so zdomci še doma, je bila udeležba kar lepa. Po maši smo se zbrali v dvorani in doživeli kar prijeten večer. Švabovi so nam izvrstno postregli. Posebej so nam šle v slast kranjske klobase, ki imajo res okus po pravih kranjskih klobasah.

Februarja bomo imeli mašo že v soboto, 11. 2., ob štirih popoldne. Po maši pa vabijo tenneški Slovenci na *pustno zabavo*. Povabljeni so rojaki iz vsega salzburškega področja in bavarskega Freilassinga. Harmonikar g. Namestnik je obljubil, da bo prišel, če bo le zdrav. Bil je namreč teden dni v bolnici zaradi čira na dvanajsterniku. Sedaj je že doma in mu želimo, da bi se popolnoma pozdravil.

Decembra je bila v halleinski bolnici na operaciji zaradi žolča ga. Frančiška Cimerman. Sedaj se je že toliko opomogla, da je bila spet med nami. Želimo ji, da bi se ji zdravje povsem vrnilo.

GRADEC

V torek, dne 20. decembra 1983, je umrl v Duhovniškem domu v Gradcu g. Jože Pelan zaradi sladkorne bolezni. Pokojni je bil rojen 14. 9. 1913 kot sin orožnika v Št. Vidu pri Vipavi, zdaj Podnanos.

Študiral je v Ljubljani in bil 5. julija 1942 posvečen v mašnika. Nastavljen je bil za kaplana v Prečni pri Novem mestu. Med vojno viхро je stanoval deloma v Novem mestu deloma pa v Ljubljani.

Po vojni je bežal z drugimi begunci na Koroško in od tam v Gradcu, kjer je imela njegova teta v Eggersdorfu prodajalno.

Nastavljen je bil za kaplana na več štejskih farah. L. 1951 je prišel k usmiljenim bratom v Eggenberg v Gradcu kot hišni duhovnik, kjer je ostal deset let. Nato je bil bolniški kurat v deželni bolnici za jetične ženske v Hörgasu, dokler ga ni sladkorna bolezen prisilila, da je šel v pokoj v Duhovniški dom v Gradcu. Bolezen je čutil že več desetletij.

Na veliki petek l. 1981 so mu pri elizabetinkah amputirali desno nogo pod kolenom.

Teden po smrti, v torek, 27. 12. 1983, je bil popoldne ob pol treh pogreb na Centralnem pokopališču v Gradcu. Pogrebno mašo je imel ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič, ki je imel v cerkvi poslovinini govor. V imenu škofije pa se mu je zahvalil g. kan. Aleksander Thiel.

Priporočamo ga v molitev. Naj počiva v miru!

Pok. duhovnik g. Jožef Pelan

PREDARLSKA

Božično praznovanje: Čeprav na zunaj ni bilo nič božičnega razpoloženja, smo pa toliko bolj čutili praznično razpoloženje v naših srcih. Precej se nas je zbralo k polnočni maši v lepi kapelici, kjer se vsako leto zbiramo. Pozdravile so nas jaslvice in božična drevesa, prav kakor v domačem kraju. Ob slovenskih božičnih pesmih, katerim še vsak prisluhne in ga popeljejo v mladostno obhajanje teh dni, smo v tujini obhajali Kristusovo rojstvo. Mnogo rojakov pa je že pred prazniki odšlo domov.

Po maši je bila še *kratka akademija*. Otroci so nam odstirali lepoto praznikov ob besedah slovenskih pesnikov in pisateljev. Ob takih prilikah seže beseda globlje v srce. Vsak se zamisli in spomini se vračajo nazaj v mladost. Zgodbo današnjega, vase zaverovanega človeka, pa je doživeto podal g. Feri. V tem odlomku je lahko našel vsak sebe. Življenje nas je na različne načine oddaljilo od vere in drugih krščanskih vrednot. Nehote se človek znajde v takem položaju, kjer ni prave sreče in zadovoljstva. Po končani akademiji so bili otroci še obdarovani. Naslednji dan smo obhajali še zorno in dnevno mašo, tokrat pa smo se zbrali v bolj majhnem številu.

Vse, kar je lepo, hitro mine. Upamo pa, da so nas ti prazniki obogatili v spoznanju, da je Kristusovo rojstvo neizmeren božji dar za nas vse.

Malo zavisti ob glavnem dobitku!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Na Štefanovo je Slomškova družina imela *božičnico* v Opglabbeeku. Službo božjo je ob 15. uri vodil g. Martin Mlakar iz Nemčije, ki je versko misel navezal na prvega mučenca sv. Štefana. Slomškov zbor je že tretjič prepeval božične pesmi v teh dveh dneh. Sledila je skromna pogostitev. Nato je g. Mlakar pokazal zelo lep video-film s Slovenskega dneva 1983, in video-film Cvetje v jeseni. Razpoloženje je bilo prav prijetno. Morda smo spet napravili napako, da je program bil predolg. Rojaki, ki se bolj poredkoma zbirajo, si želijo tudi prostega razgovora. Vedno smo pripravljene prisluhniti upravičenim željam naših sodelavcev in gostov. Hvala vsem sodelavcem na tem večeru, posebno zahvalo pa dolgujemo g. Martinu Mlakarju, ki je nalašč za nas prihitel iz Nemčije.

Že načrtujemo za leto 1984. Očitno je premalo dogovora med različnimi skupinami v okolici. Za pomladansko prireditev imajo Eisden, Charleroi in Eygelshoven isti datum... Smola! In spremeniti je zelo težko, ker smo odvisni od dvoran in drugih okoliščin. Kako naj povsod napolnimo dvorane, ko nas je vseh skupaj malo?! V Holandiji ne bo posebnih problemov, ker računajo predvsem na holandske goste. V

Belgiji pa smemo računati le na Slovence. Treba bo napraviti čudež OSVEŠČENOSTI. V Eisdenu bosta za prvomajske praznike dva zbora iz Ljubljane priredila koncert narodnih in cerkvenih pesmi. Ta obisk iz domovine bo nekaj tako velikega in vselega, da bo prebudil nas vse. Gostov bo nekaj čez 50. Nuditi jim moramo bratsko gostoljubje in jih počastiti s POLNO in za lepo petje HVALEŽNO dvorano.

Še vedno iščemo 120 dobrotnikov, ki bi bili pripravljene za dom Slov. kat. misije darovati po 10.000.— frankov. Podrobno poročilo o prejetih darovih smo objavili v Bakli. Za hišo dolgujemo še 450.000.— frankov. Apeliramo na dobro voljo slovenskih kristjanov na področju Limburg-Liège. Kdor ne more darovati celotne vsote naenkrat, naj daruje, prosimo, v obrokih. Vnaprej iskrena zahvala!

Naši bolniki: V Maaseiku sta se zdravila ga. J. Udovč in ga. Udovč, obe iz Maasmechelena. V Lanakenu je božične praznike preživel g. Alojz Korelc st. G. Alfonz Ajdišek, naš zvesti sodelavec, se le poredkoma more vrniti iz bolnice v Hasseltu na svoj dom. Vsem našim bolnikom pošiljamo posebne pozdrave.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

17. decembra 1983 se je poročil Martin Golobič, doma iz Dolža pri Stopičah, z Verico Durdevič, doma iz Ratarji pri Smederevu. Vsi jima želimo obilo sreče.

Na starega leta smo se res v lepem številu zbrali zvečer pri maši, kjer smo se skupaj zahvalili za vse v preteklem letu prejete milosti in prosili božjega varstva v novem letu. Dvorana Slovenskega doma se je napolnila do zadnjega kotička za

Poroka Martina in Verice Golobič v Parizu.

silvestrovanje, ki nas je v prijetnem vzdušju popeljalo v novo leto. Vsi, ki so nam pripravili to prijetno srečanje, obilno zaslužijo našo toplo zahvalo.

Slovenska mladina v Parizu. — V dneih med 27. decembrom in 1. januarjem je bilo v Parizu 6. mednarodno srečanje verne mladine. Srečanje so organizirali bratje iz samostana Taizé in se ga je udeležil tudi njihov prior brat Roger Schutz. Prišlo je 25.000 mladih iz vseh evropskih dežel, med njimi tudi čez 600 mladih iz Slovenije, ki so prišli s 13 avtobusi. Slovenci so se zbirali k skupni molitvi v cerkvi Saint-Sulpice, skupaj s Portugalci, Italijani in Holandci. Na Novega leta so se Slovenci pred skupno poslovilno molitvijo v katedrali Notre-Dame zbrali k maši v kapeli Čudodelne svetinje, kjer so v veliki zbranosti in v goreči molitvi prosili božjega blagoslova zase in za naš narod.

Pred odhodom domov sta se zvečer dva avtobusa mladih oglasila v Slovenskem domu, kjer jih je v ime nu slovenske mladine v Parizu pozdravil dr. Branko Zorn in med drugim dejal:

„V teh kratkih srečanjih smo prišli do nekaterih pomembnih spoznanj. Z vašim gibanjem in načinom življenja ste dokazali:

- da duhovnost še vedno zmaga je nad materialnostjo. Preveč smo slišali o verski mlačnosti slovenske mladine, da ne bi bili sedaj prijetno presenečeni nad njenim novim obrazom, ki častno nadaljuje tradicijo slovenskega naroda, zvestega Bogu.

- Z več kot 600 predstavniki ste relativno največja skupina tega srečanja in poleg Hrvatov (350) ter Poljakov (200) edini zastopate vzhodni svet. Lahko ste na vse to ponosni.

- Vaše zadržanje, vaša skrajna preprostost, vaša tiha molitev med mladimi različnih narodnosti nas je povedla nazaj v čas začetka krščanstva. Vendar z razliko prvih kristjanov, ki so se skrivali pred nasiljem, ste se vi te dni soočali s popolno brezbriznostjo Parižanov, mrzlično prevzetih od puhlih priprav za praznovanje novega leta... Nekje v Saint-Sulpice pa je zagorela luč novega upanja.

Jutri boste zopet doma. Ponovno se boste morali rokovati z brezbriznostjo in verjetno tudi z nasprotovanji. Vaša nekajdnevna izkušnja v skupni molitvi pa vam je gotovo vpliva novih moči, da boste pogumno

gledali resnici v obraz in premagovali zapreke.“

V slovenski oddaji Radia Notre-Dame 5. 1. je bil razgovor z organizatorji slovenske skupine.

Radio Notre-Dame, modulation de fréquence 100,2, oddaja vsak četrtek zvečer od 8. do 8.20.

TUCQUEGNIEUX-MARINE AUMETZ

Za nas stare je jesen zmeraj zaželen in dober letni čas. Zadnjič sem povedal, da nas vsako leto župan povabi na izvrstno kosilo. Rudnik nam pošlje za praznik sv. Barbare lepa darila. Slovensko dalavsko društvo pa priredi „miklavževanje“. Zopet nam postrežejo z dobrim kosilom in še z darovi.

Potem nam pevci zapojejo naše večno lepe narodne pesmi. Kar dva zbora imajo: moškega in ženskega. Predsedniku, odbornikom in vsem, ki se trudijo za nas, najlepša hvala! Jaz sem bil še prav posebno vesel gramofonske plošče, ki so mi jo podarili pevci — moji nekdanji učenci, s katero poslušam njihovo petje kadar hočem.

Povabljena sta bila tudi naš izseljenski duhovnik Dejak in moja naslednica gđc. Nevenka.

V upanju, da bo društvo tudi v letu 1984 uspešno delovalo in napredovalo, naj napišem tukaj še eno željo, ki ni samo moja, ampak splošna in to je: da bi prišlo v Aumetzu

Bogoslovec Dominik Jankovič

kmalu še do tretjega pevskega zbor in sicer cerkvenega pevskega zbora. Aumetz ima dobre pevovodje, pevke in pevce, ki bi radi peli in celo slovenska organistka je tam. Treba je samo nekaj dobre volje, pa bi tudi v cerkvi poslušali naše lepe nabožne pesmi. To bi brez dvoma povečalo tudi sedanjo pičlo udeležbo pri slovenski maši.

Za božič in novo leto sva z ženo prejela toliko voščil, da sem se morda komu pozabil zahvaliti. Če, naj mu pa tukaj velja: Bog plačaj!

Najbolj sem bil vesel slovenskega pisma mojega vnuka, ki zdaj v Afriki v Hante Volta pri misijonarjih nadaljuje bogoslovne študije. Priporočam ga v molitve.

J. J.

LA MACHINE (Nièvre)

8. januarja se je izteklo zemeljsko življenje Henriku Vajdiču. Rojen je bil leta 1907 v Žusmu in v Francijo je prišel junija leta 1929. Vedno je bil vesten delavec, čeprav delo v rudniku ni bilo lahko. Z ženo, gospo Terezijo, sta tudi dolga leta vodila rudarsko kantino. Lani sta v krogu družin sina Adama in hčerke Hilde praznovala redko slovesnost zlate poroke. Zadnja leta je precej bolehal, dokler ga ni zavrtna bolezen strla. Pogreb, ki sta ga v sredo, 11. 1., vodila g. Čretnik iz Pariza in župnik iz La Machine je pokazal, kako je pokojni bil pri vseh priljubljen,

Pokojni g. Henrik Vajdič

saj so prijatelji in znanci napolnili vso cerkev. Vsem njegovim naše toplotno sožalje, pokojnega Henrika, ki se ni nikdar sramoval pokazati, kaj je po krvi in veri bil, pa bomo ohranili v trajnem spominu.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Slovenski rojaki v Lievinu pod vodstvom ge. Marije Saje skupno z domačini zelo lepo *oskrbujejo kapelo* posvečeno lurški Materi božji. Znotraj in zunaj je kapela prenovljena. Letos v začetku februarja pričakujemo nove klopi. Upajmo, da jih bomo mogli do konca leta tudi plačati. Rojakom iz Lievina za pozorno skrb iskrena zahvala.

Krščena sta bila v Mericourt-Minesu Patric Marcel Karl Beavois in Emanuela Korina Trouiller. Naj ju spremlja božji blagoslov.

Iz Lensa je prišla žalostna vest o smrti ge. Rajmunde Laurent, roj. Korenšek. 30. avgusta nas je v svojem 56. letu starosti zapustila. Polna življenja in optimizma bi tako rada še ostala med svojimi, pa ji je zahrbtna bolezen spodkopala zdravje. Zapušča ostarelo mater, soproga, brata in tri sestre. Pokopana je bila v cerkvi sv. Barbare v Lensu 2. septembra. Naj se odpočije v Gospodu.

V visoki starosti 87 let nas je v Noyelles-s-Lens 2. januarja *zapustila* ga. Angela Kovač, roj. Ručman. V Št. Jurju pod Kumom se je rodila in odraščala. Zaradi gospodarske krize je morala zapustiti domovino in se s številno družino napotiti za svojim možem Rudolfom v Francijo. V težkih razmerah je vzgojila osem otrok, tako da so v čast družini. Zelo številni rojaki in domačini so napolnili cerkev sv. Barbare v Mericourt-Minesu 5. januarja, da se poslove od te dobre matere in Slovenke. Naj se odpočije v božjem miru. Obema družinama naše iskreno sožalje.

FREYMING-MERLEBACH

Želja po lastnem prostoru za obhajanje *božične polnočnice* se nam je izpolnila. Imeli smo jo ob desetih zvečer. Nekateri pravijo, da je bilo

Pokojna Rajmunda Laurent roj. Korenšek.

čez 100 ljudi. Pevski zbor je izvrstno izvedel priljubljeno Vodopivčevo latinsko mašo sv. Katarine. Seveda so bile vmes tudi lepe slovenske božične pesmi. Po maši smo v gornjih prostorih imeli prijetno zakusko. Veseli tega prvega uspeha smo se končno razšli. Pristrčna hvale vsem, ki so k temu pripomogli, posebno požrtvovalnim delavcem in pevskemu zboru.

Za ta prvi poskus je bila kapela dovolj opremljena s klopmi, ogrevanjem, jasicami in božičnim drevcem in še drugimi potrebnostmi, ni pa še godna za stalno nedeljsko službo božjo, ki bo zato nedogledno še naprej v hospicju St. Elisabeth. Dela za končno ureditev se bodo torej nadaljevala, tudi za ostale prostore, in teh del bo še veliko.

Tudi *silvestrovanje* smo lepo obhajali v Stiringu. Naraščanje v dvorani je sicer sprva šlo nekoliko počasi, potem se je pa kar dobro napolnila. Vse je bilo v veselem razpoloženju ob sviranju orkestra, plesu, kranjskih klobasah in dobri pijači. Vse priznanje našim pridnim kuharicam in postrežnicam! Tudi ta poskus skupnega silvestrovanja je bil prvi in zato smo z uspehom lahko kar zadovoljni. Sedaj pa pogumno naprej za okrepjevanje naše skupnosti, našega koščka domovine v tujini.

Umrlega imamo tokrat le enega: to je Franc Balantič, ki je umrl 5.

januarja, pokopan pa je bil 7. januarja v Kreuzwaldu. Bog mu daj večni pokoj!

nemčija

STUTTGART-okolica

Adventni večer v Heilbronn. — V soboto, 10. decembra 1983, smo priredili v Heilbronn adventni večer. Po maši nam je bila na razpolago župnijska dvoranica. Adventno okrašen prostor s svečkami na mizah je že zadihal božično bližino in v takem razpoloženju smo pričakali Miklavža v spremstvu angela-flavtista. Darov sta prinesla dovolj za otroke in odrasle. Miklavž je prinesel s seboj seveda tudi toplo besedo vsem, ki ga iz leta v leto sprejemajo kot poslanca božje dobrote.

Štefanovanje v Esslingenu. — Letošnje štefanovanje v Esslingenu je bilo posebno dobro obiskano. Nad 200 ljudi je prišlo v farno dvorano

pri cerkvi sv. Elizabete, da v božičnem razpoloženju praznuje dan sv. Štefana, ki je dal tako lep zgled krščanskega življenja vsem, ki sprejmejo Odrešenika na svojo življenjsko pot. Ob tej priliki je bila dvorana posebno toplo okrašena: dolge mize z gorečimi svečkami so se odražale v slovenskih barvah in pred njimi se je svetlikal bogato obložen božični drevešček ter privabljal oči vseh. Čakal je na dobitkarja tombolske sreče. Ob pesmi Sveta noč je prišel ponj Jože D. Vsega veselja pa ni obdržal zase, pač pa ga delil naprej med dolgo vrsto navzočih otrok. Božična dobrota in veselje se pač ne zapirata vase!

Šli bomo v Izrael. — Od 4. do 11. marca bomo šli na svetoletno romanje v Palestino. Za potovanje se je javilo 30 oseb, večina zakonskih parov. To je idealno število za tovrstno potovanje. Za obisk svetih krajev (Betlehem, Nazaret, Jeruzalem...) bomo imeli skoz ves teden na razpolago svoj avtobus in svojega arabskega vodiča. Med nami bo tudi filmski amater, da bomo tako

potovanje še in še obnavljali pri raznih srečanjih.

Žalost v Göppingenu. — 22. decembra 1983 je v Göppingenu umrla 38-letna rojakinja Bernardka Škafar roj. Pozdrec, doma v Melincih v Prekmurju. V zavesti svoje težke bolezni (operacija na želodcu) je želela vsaj še enkrat preživeti božične praznike ob možu Slavku, sinu Robertu in hčerki Martini, pa jo je Bog tik pred svetim večerom poklical praznovat Gospodovo rojstvo v nebeško domovino. Za pot je bila pripravljena, saj jo je nekaj dni prej obiskal v bolnici gospod župnik Demšar in ji prinesel sveto popotnico. Lani si je tudi srčno želela na romanje v Lurd skupaj s svojim možem, a se ji je bolezen tako poslabšala, da ni smela na pot, čeprav je

To je samo polovica dvorane ob Miklavževem večeru v Stuttgartu 4. 12. 1983. Kot smo že poročali, je bilo takrat v dvorani 250 slovenskih otrok. Li bodo starši našli tu svoje-ga? Drugo polovico dvorane bomo objavili drugič.

V Stuttgartu ima slovenska župnija lepo število ministrantov. Ob glavnih praznikih so navadno vsi navzoči.

Na adventnem večeru v Heilbronnu so se tile otroci razveselili Miklavža.

imela že vse pripravljeno. Upamo, da je sedaj srečala lurško Gospo in svetnico Bernardko v nebeškem Lurdu. Pokojnica počiva na domačem pokopališču v domovini.

Možu Slavku, otrokom in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

FRANKFURT

Sveti Miklavž nas je letos bolj pozno obiskal. Otroci so se skrbno pripravljali in naučili lepo igrico, ki je predstavila življenje sv. Miklavža. Zavzeto in skrbno so na odru pokazali, da znajo biti pridni in prizadevni. Ni namreč enostavno igrati v slovenskem jeziku, ko vsem bolj te-

Krst Mihaela Jodla v Mainzu

če nemščina. Zato jih moramo še posebno pohvaliti. Sv. Miklavž je vse navzoče obdaril s svojimi darili, vsak pa je dobil tudi lepo slovensko knjigo, ki bo pomagala ohranjati domačo slovensko besedo.

Na božične praznike smo se letos pripravili z duhovno obnovo, ki jo je vodil g. dr. Janez Zdešar. Ob lepi udeležbi so navzoči lahko poglobili svoje znanje in se lažje pripravili na srečanje z Odrešenikom z dobro spovedjo. Tako so božični prazniki res bili dnevi sreče in veselja ob Kristusovem rojstvu.

Božič sam nas je popoldne zbral in napolnil cerkev. Slovenske božične pesmi so ob spremljavi orgel dale prazniku svojo dušo in lepoto. Tako smo tudi v tujini doživeli skrivnost božiča. Upajmo, da bodo takšna srečanja vabilo za nadaljnje nedelje v letu, ko se srečujemo in bogatimo svojo dušo. Drugače ostajamo kljub vsem dobrinam prazni in osamljeni. Bog pa nas združuje in vsak dan „odrešuje“.

HAMBURG

Polnočnica v Hamburgu je za nas vsako leto posebno doživetje. Kljub slabemu vremenu se nas je zbrala lepa skupina. Božično slavlje smo doživljali ob petju slovenskih božičnih pesmi, ki jih je tudi letos spremljala nemška organistka. Res se ji iz srca zahvaljujemo za to ljubeznivost, saj ima že prej nemško polnočnico, potem pa pride še k nam. Tako nas božična skrivnost za trenutek prestavi v domače okolje,

kjer se vedno počutimo srečne in zadovoljne.

RHEINHAUSEN

Tu smo 3. januarja pokopali komaj 52-letnega Antona Grmška, ki je nenadoma preminul zadet od možganske kapi. Zapustil je ženo Moniko in 22-letnega sina Zdravka. Nismo mogli verjeti sporočilu, ki nas je obšlo zadnje dneve minulega leta, saj smo nekateri komaj pred nekaj dnevi sedeli z njim v manjši družbi na družinskem praznovanju.

Pokojni je pred 15 leti prišel v Nemčijo in se nameraval po upokojitvi vrniti domov, kjer že stoji sko-

Pok. Anton Grmšek iz Rheinhausna

raj dokončana hiša. Bil je miren in dober človek, ki je neverjetno globoko doživljal vprašanja človeka. Ljubil je naravo in se s svojo ženo ali s prijatelji pogosto ure in ure sprehajal po gozdovih. „Tu smo bili trije Toneti,“ je zamišljeno dejal njegov sosed, „sedaj sva samo še dva.“ In drugi je pripomnil, kako pogosto se je pokojni Anton prav zadnji čas ukvarjal sam v sebi z vprašanji smisla človekovega življenja in ponovno prihajal do zaključka, da je ves svet in človeštvo čudovito božje delo. Te zadnje dni nam je prihajalo v spomin toliko njegovih besed. Vse nam je postalo nekako pomembno, preroško. Komaj sedaj razumevamo, da je zorel za svojo tako nenavadno hitro smrt.

Na pogreb so se pripeljali od doma njegova sestra Marica in brata Karel in France, namesto bolne družine sestre pa njena hči Martina. Najstarejši, Ivan, ni mogel priti. „Tako dolgo smo se pripravljali, da bi ga obiskali,“ je pripovedoval Karel, „pa nismo našli časa. Preveč je dela doma, vsak ima svoje. Sedaj smo prišli.“ Bolelo ga je, da bo njegov brat počival tako daleč od rodne zemlje, ki jo je tako ljubil. Pokojnemu je pri maši in na pokopališču zapel nekaj pesmi žalosti in krščanskega upanja zbor Slovenski cvet in moški kvartet iz Moersa. Pesem je povedala, kako globoko smo povezani z žalostjo, ki je prizadela njegove najbližje.

Bog mu daj večni mir in pokoj!

OBERHAUSEN — STERKRADE

Tu je v soboto, 7. januarja, prepeval pri maši v cerkvi Srca Jezusovega zbor Slovenski cvet. Bila je običajna prazniška maša ob spominu na krst g. Jezusa Kristusa v Jordanu. Naše božične pesmi so tako lepe, da bi se z njimi radi nekoliko predstavili tudi pred nemškimi poslušalci. Izbrali smo župnijo, kjer ima naš center že vseh 25 let svojega obstoja svoj sedež. V ozadju je bila misel hvalečnosti g. dekanu Heitvogtu, saj je s strani tukajšnjega župnika in tudi sosedov v naši ulici čutiti veliko razumevanja za naše delo in dogajanja v naši hiši.

Manjavala se je nemška in slovenska pesem in na koncu je bilo pred cerkvijo mogoče slišati mnogo pohvalnih besed o našem prispevku k lepoti bogoslužja na ta sobotni večer. Tu nam ostaja priložnost, da nekoliko bolj podčrtamo prispevek našega zbora, ki na tem področju med slovenskimi skupinami vrši zares kvalitetno kulturno delo. Ob takih in podobnih priložnostih se lahko postavimo s pesmijo, ki je tako značilen izraz našega naroda. Naši nemški prijatelji in poslušalci nam pogosto rečejo, kako lepa je naša pesem. „Nismo razumeli vsebine, toda te melodije imajo nekaj posebnega v sebi,“ pravijo. In koliko lepih doživetij in spominov na domače kraje nam samim vzbujajo umetno zapete slovenske pesmi, ki nosijo v sebi dušo naše dežele, kjer smo doma.

Kjerkoli se na prireditvah srečamo in imamo priliko prisluhniti naši pesmi, je to posebno lepo doživetje. Žal je na veselicah užitek nekoliko skaljen, ker je težko doseči disciplinirano pozornost prosvetnemu programu. Zato pa toliko bolj pride do izraza lepota in občutje pesmi ob bogoslužju in podobnih prilikah, kjer je pozornost večja in tudi prostor bolj akustičen.

Za vsemi temi nastopi pa je narporno delo vsakotedenskih vaj in napor vožen v Moers, kjer imamo svojo sobico za učenje. Mnogo požrtvovalnosti je za vsem tem. Pevci sami pravijo, da ne bi nikdar vzdržali, če ne bi bila v njih samih neka potreba in veselje do petja. Te preobremenitve pripeljejo seveda tudi do trenj v samih notranjih odnosih v zboru, toda do sedaj je vedno zmagovala razsodna zavest, da le skupno delo prinaša veselje uspeha. „Največ imamo sami od tega,“ pravijo pevci. In spet se kot na dlani pokaže železno pravilo našega življenja, da je v slogi moč, uspeh in veselje. Svoje osebne zahteve zavestno zmanjšati, da pride do izraza naš skupni uspeh. Tako se gradi veselje v skupnosti. To vedno pritegne tudi druge, ko postanejo deležni veselja, ki je prigarano z dobro voljo in vztrajnostjo posameznikov.

Zboru želimo še naprej uspešno delo.

MOERS

Na sveti večer smo se zbrali v lepem številu k *polnočnici*. Ob 19. uri smo imeli koncert božičnih pesmi, katerega je pripravil zbor Slovenski cvet. Tudi med sv. mašo smo prepevali lepe slovenske božične pesmi. Res smo lahko srečni in ponosni na naš slovenski pevski zbor.

OBERHAUSEN

Tu smo imeli *polnočnico* ob 22. uri v cerkvi sv. Barbare Königshardt. Čeravno so se mnogi peljali za božične praznike domov, se nas je zbralo kar precej. Otroci so nam na piščali lepo zaigrali Sveto noč.

ESSEN

Na oba praznika se nas je mnogo zbralo pri sv. *bogoslužju*. Na božični dan so nam otroci slovenske veroučne šole lepo zaigrali na inštrumente Sveta noč. Lepo bi bilo, če bi vas bilo vedno toliko pri bogoslužju kot za božične praznike.

Naj omenim še to, da smo v Kolpingovem domu v Altenessnu dobili lepe prostore za našo slovensko veroučno šolo. Starši, pripeljite svoje otroke ob nedeljah eno uro pred sv. mašo k slovenskemu verouku!

ESCHWEILER:

Tu smo imeli *praznično bogoslužje* na božični dan ob 16. uri. Še nikoli se nas ni toliko zbralo kot ta dan. Lahko rečem, da nas je bilo preko 70. Lepo je bilo sodelovanje pri sv. maši, hvala Bogu.

Po sv. maši smo se zbrali nad zakristijo na skupno praznovanje. Ob dobrotah, katere so prinesle naše dobre žene in ob topli kavi smo lepo praznovali sveti dan.

CASTROP-RAUXEL

Na praznik sv. Štefana popoldne smo imeli tukaj lepo bogoslužje. Lepo smo prepevali božične pesmi. Kot je to že naš star običaj, smo se po sv. maši zbrali pri naši dobri Marici. Tudi tu ni manjkalo dobrega razpoloženja in božičnega veselja.

Skupina iz Hildna na silvestrovanju v Kölnu.

Tako smo praznovali god našega župnika.

MÜNCHEN

Za nami je *advent* in *božič*.

Oboje je dobilo na naši fari vsaj malo slovenskega pridiha. Marsikdo je kupil pri nas kaseto s slovenskimi adventnimi ali božičnimi pesmi, božične voščilnice ali oglje in kadilo za blagoslov stanovanja na sveti večer. Otroci so izrezovali pre-

lepe jaslice iz pol, ki so jih izdali doma.

K nedeljskim mašam v adventu je prihajalo več vernikov kot sicer, pa tudi za božič je bila cerkev polna, saj je šlo to pot manj naših rojakov domov kot druga leta. Kljub temu da smo se za polnočnico v župnijski kapli odločili šele teden pred božičem, je prišlo toliko ljudi, da bi bilo župnišče skoraj premajhno.

V manjših skupina smo pobožičevali še na ta in oni praznik.

Sedaj se pripravljamo na *romanje* v Rim in na *pustovanje*, na daljšo roko pa že lep čas tudi na *materni dan* in *prvo obhajilo* ter na *katoliški shod*. O vsem bomo sproti poročali.

HILDEN

Verjetno bo koga zanimalo, kako živimo v Hildnu. Naj povem, da slovenska skupnost v Hildnu in okolici prav lepo deluje. Če bi se nam še kdo rad pridružil, naj pride na naša številna srečanja. Že s krstom je postal vsak izmed nas član slovenske Cerkve. Ta pripadnost se nadaljuje tukaj v slovenskem krščanskem občestvu. Najbolj smo povezani, ko sodelujemo pri sv. maši skupaj z duhovnikom Martinom. Enkrat na mesec se zberemo pri sv. Jakobu kar v lepem številu. Razveseljivo je, da Slovenci kljub vsemu le še najdemo čas tudi za Boga. Naše petje spremlja organistka, ki je nemškega rodu. Hvaležni smo ji za pomoč; kajti ko zadone orgle s slovenskimi melodijami, ne čutimo, da smo tako daleč od domovine

(1200 km). Srečni smo, da vsaj enkrat na mesec to doživimo in takrat smo kot ena velika družina.

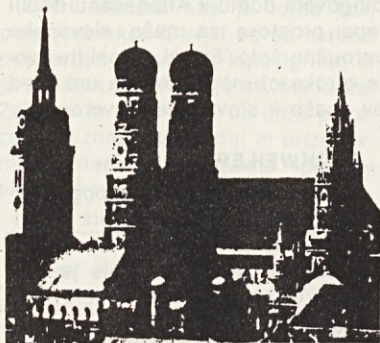
Da ostanemo dalj časa skupaj, se po maši zberemo v slovenskem centru — v Theresienschule —, ki smo ga lepo po naše uredili. Požrtvovalni in priljubljeni Renata in Dori nam postrežeta z domačimi klobasami, ki jih strokovno pripravi naš France. Dosti dela in prostega časa vložijo ti ljudje za našo skupnost. In če pomislimo, da je Renata še nemškega rodu in tako nesebično pomaga, nam je težko, da je ne posnemamo. Priserčna hvala!

V letu 1983 smo imeli *pustno veselico*. Dvorano Hubertushalle v Langenfeldu smo napolnili do zadnjega kotička. Tudi na vinski trgatvi v oktobru je bilo prijetno. Za zabavo poskrbi ansambel Boža Majerja s pevkama Danico in Nado. Ko se v ranih jutranjih urah razhajamo, nam je težko in le misel na ponovno srečanje nas tolaži.

Vemo, da ima naš župnik veliko skrbni in dela, ker njegovo področje ni le tu v Porenju, ampak gre tja do Hamburga. Zahvaljujemo se mu za ves trud in obljublamo, da bomo še naprej z veseljem pomagali po svojih močeh.

V imenu slovenske skupnosti v Hildnu želim vsem Slovincem po svetu blagoslova polno novo leto 1984, predvsem pa miru v naših srcih in med narodi.

R. G.

88. KATOLIŠKI SHOD

4.—8. julij 1984
v Münchnu

ŽIVLJENJU ZAUPATI,
KER GA BOG ŽIVI
Z NAMI

nizozemska

Drugo nedeljo v januarju je Škrjanček imel svojo vsakoletno prirediteljev. Slovesnost se je pričela s službo božjo, pri kateri je Zvon pod vodstvom prof. Willemsa še zelo lepo prepeval božične pesmi. Slovenski duhovnik je v svojem novoletnem nagovoru podal nekaj misli o miru: „Kaj je mir?“ se je vprašal. „Mir ni samo odsotnost vojne. Mir tudi ni tišina katynskih grobov. Mir ni molk preganjanih, nepriznanih, ob rob, v drugo razrednost postavljenih. Miru ni tam, kjer vladata laž in krivica. Miru ni, kjer vladata puška in policija. Miru ni, kjer na volitvah dirkajo z enim samim konjem... Mir je rahločutna in zahtevna cvetka. Mnogi je ne razumejo in jo napačno gojijo. Drugi je nočejo razumeti; neprestano besedičijo o miru, a pripravljajo vojno. Miru ne razume, kdor ne pozna ljubezni. Mir je čudovita, od Boga dana cvetka, ki uspeva samo v okolju, kjer vladajo RESNICA, PRAVICA, SOLIDARNOST, BRATSTVO, DOBROTA, SVOBODA in LJUBEZEN. Ni dovolj tedaj za mir samo manifestirati, tudi ni dovolj za mir samo moliti, za mir je treba DELATI. Kje? V našem srcu, v naših družinah, v naših skupnostih, v narodu in med narodi. Kako? Da povsod, kjer nam je mogoče, bistrovidno, dosledno in vztrajno UVELJAVLJAMO evangelijska načela, ki vodijo v pravi mir. Ta načela so, kot smo že zgoraj omenili, načela o resnici, pravici, solidarnosti, bratstvu, dobroti, svobodi in ljubezni. Ne pustimo se varati! Druge poti za mir ni!

Ni dvoma! V marsičem bomo morali spremeniti svoje mišljenje in življenje. Čas kliče po resnični spreobrnitvi.“

Dodajmo še, da za mir niso najbolj nevarni ljudje na slabem glasu. Te že vsi poznajo in jim malokdo verjame tudi tedaj, ko resnico govorijo... Nevarnejši so „dobri“ ljudje, dobro misleči, a NAIIVNI, ki si vprašanje miru preveč preprosto predstavlja. Ti vodijo sebe in druge

nehote v prevaro in grenko razočaranje.

Čeprav je naivnost težka in nevarna bolezen, je vendar danes zanesljivo ozdravljiva. Zanimivo! Zdravilo so našli prav Sovjeti. Zanesljivo zdravilo! Imenuje se gulag. Leto ali dve gulaga, pa si ozdravljen za celo večnost...

Pri Škrjančkovem kulturnem programu so zapeli Škrjančki, ki jih vodi g. Ad Hamers, in Zvonov moški zbor. Oba zbora smo z veseljem poslušali. Sledila je pogostitev, ki so jo z veliko ljubeznijo pripravile naše gospe. Za kritje stroškov smo imeli tombolo, pri kateri je staro in mlado sodelovalo z velikim veseljem. Videli smo video-film iz našega življenja. Nato je g. Slavko Strman potegnil harmoniko in vesela pesem je ob čaši vina odmevala pozno v večer. Bilo je lepo.

švedska

Naši shodi o *božičnih praznikih* so lepi tudi zato, ker se nas takrat navadno največ zbere.

V Landskroni in v Malmöju je bila slovenska maša na sam božič. Kapela v Landskroni res ni velika in je tudi ob drugih prilikah navadno videti polna, pri božični maši pa so bili zasedeni kar vsi sedeži. Najbolj so se odrezali tisti, ki so po stari slovenski navadi bili pri polnočnici in se udeležili še slovenske maše podnevi. Po polnočnici, ki je bila v švedščini, so peli božične pesmi v različnih jezikih, slovenske so bile najbolj korajžno zapete.

Čeprav župnijska cerkev v Malmöju spada v vrsto štirih največjih katoliških cerkva na Švedskem, smo tudi v tej sorazmerno prostorni cerkvi ustvarili vtis: Kar veliko Slovencev nas je v tem mestu in dobro znamo zapeti. Tudi vaja je naredila svoje. Ker je pesem med berili malo zaškripala, so rekli možakarji: „Drugič mora biti še boljše.“

V Stockholmu je že pravilo, da v adventu *krščujemo*. Tokrat, na 4.

adventno nedeljo, 18. decembra, je bila krščena Anna Carola, hči Penttija Nykänen in Anice, roj. Strajnar.

V Halmstadu smo 8. januarja v bogoslužje nedelje Jezusovega krsta vključili krst prvorojenca Andreja Bojana Svetec, sina Franca in Terezije, roj. Lipič.

Novokrščencema želimo blagoslova in božjega varstva v življenju, staršem pa veliko veselja in zadovoljstva ob spremljanju njune telesne in duhovne rasti.

švica

SLAVJE BOŽIČNIH IN NOVOLETNIH PRAZNIKOV

Letošnji (računajoč po cerkvenem letu) božični prazniki so bili zaradi sovpadanja z dvema nedeljama sicer nekoliko skrčeni, vendar je prazničnost kljub temu prišla do izraza. Na praznike same smo se kot drugje po svetu pripravljali skozi adventni čas. Ko pa je prišel praznik največje in za naše odrešenje najpomembnejše izpolnjenosti božje obljube, smo se na sveti večer zbrali k polnočnici v Zürichu, nekateri pa v Baslu (kjer je pač bilo bogoslužje). Na obeh krajih je bilo čutiti, kot se navadno to povsod dogaja, neko sveto razpoloženje ob zavesti, da se nam je „rodil Zveličar, ki je Kristus, Gospod“ (Lk 2, 11). Notranje veselje, ki je izhajalo iz tega razpoloženja, so gotovo še posebno občutili tisti, ki so v sebi pripravili tople jaslice in odprli vrata Odrešeniku. (Še boljše in pravilnejše bi bilo, če bi jih to še več naredilo.) V Zürichu nas je presenetil zbor, ki je pred polnočno mašo občuteno zapel pesem „Kdo trka“ in nas z njo uvedel v božično skrivnost.

Zlasti na sam božič je bila vidna medsebojna povezanost. Številna udeležba pri maši v štirih krajih (Amriswil, Zürich, Solothurn, Olten) je namreč lepo potrjevala resnico, da smo si med seboj res bratje in sestre ter da imamo med seboj našega največjega brata — Kristusa.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V decembru je prišlo v cerkvenem življenju na Koroškem do nekaterih sprememb. Škofov zastopnik za Slovence je postal župnik in dekan boroveljske dekanije g. Leopold Kassl. Dosedanji zastopnik, prelat dr. Janez Hornböck, je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Slovenski pastoralni odbor je izvolil za novega predsednika direktorja slov. pastoralnega urada g. Jožeta Kopeiniga; podpredsednik je postal dvorni svetnik g. dr. Valentin Inzko, tajnik pa župnik g. Valentin Gotthardt. Katoliški delovni odbor je dobil novega asistenta v dr. Andreju Kajžniku. — V Celovcu je 9. decembra umrl g. Jože Hočevnar, doma iz Blata pri Grosupljem. V Šmarju pri Jelšah je bil davčni uradnik. Nacisti so ga izselili. Po vojni je delal najprej pri tedniku Koroška kronika in od leta 1950 pri Mohorjevi družbi kot korektor. Če so bili članki, ki jih ni napisal glavni urednik, napisani v lepi slovenščini, gre predvsem zasluga pokojnemu g. Hočevnarju, ki je imel posluh za slovenščino. — V Št. Primožu v Podjuni so pripravili 18. decembra adventno petje za vso dekanijo Dobrla vas. Sodelovalo je osem pevskih zborov. — Adventno srečanje z obiskom sv. Miklavža so pripravili tudi v Žvabeku. — 27. in 28. decembra so

se vršili v Celovcu Koroški kulturni dnevi pod geslom: Ali bomo preživel? — Tri avstrijske ustanove za raziskovanje mnenj so ugotovile, da poslušajo slovensko oddajo celovškega radia 65.000, nedeljski jutranji duhovni nalogor pa 40.000 poslušavcev. Gotovo teh oddaj ne poslušajo ljudje, ki ne razumejo slovenščine. — Z novim letom je slovenski koroški tednik Naš tednik začel izhajati v novi obliki. Ima isto velikost, kakor tednik Nedelja. Večina bralcev bo to novost pozdravila.

GORIŠKA

Združenje cerkvenih pevskih zborov je pripravilo na praznik Brezmadežne v veliki dvorani Kat. doma v Gorici Malo Cecilijanko. Nastopilo je 13 mladinskih zborov s 300 pevci. — Goriška nadškofija pripravlja svetoletno romanje v Rim od 10. do 13. februarja. Udeležili se ga bodo tudi slovenski verniki. — Goriška občina je priredila 22. decembra v Avditoriju koncert božičnih pesmi. Nastopili so mestni in okoliški zbori, med njimi tudi dva slovenska: zbor Štmaver in mešani zbor L. Brautuž. Oba sta žela lep uspeh. — Na Štefanovo je pa Združenje pevskih zborov na Goriškem priredilo v cerkvi na Travniku koncert slovenskih božičnih pesmi.

TRŽAŠKA

Tržaška duhovska zveza pripravlja v letu 1984 dve romanji. 25. aprila bodo poromali na grob sv. Leopolda Mandiča, od 2. do 6. julija pa v Marijino Celje in na Dunaj. — V Trstu so nacionalistični skrajneži pomazali tri šolska

poslopja s protislovenskimi napisi. Profesori in dijaki so v resoluciji protestirali proti zadržanju javnih oblasti, ki so do skrajnežev preveč tolerantne. — Mladinski zbor tržaške Glasbene matice je bil na obisku v Rimu. '8. decembra je pel v cerkvi sv. Petra. Zbor je sprejel tudi državni predsednik Pertini in prosil, da so mu zapeli. Pevci so mu zapeli Prešernovo zdravico. — Tudi na Tržaškem so razni pevski zbori priredili koncerte božičnih pesmi: v Trstu, na Opčinah, pri Sv. križu, v Zgoniku.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

V Sydneyu je lani novembra 5 rojakov maturiralo na državni šoli iz slovenščine. — V Kewu (Melbourne) je v 91. letu umrla Avstralka Marija Marjeta Gosson, ki je rada zahajala k slovenski maši. Hišico z vrtom je zapustila fondu za bodoči Dom počitka. Lep in pomenljiv zgled rojakom, ki se slovenske skupnosti izogibljejo! — Miklavževanja se je v Kewu udeležilo več ljudi kakor druga leta. Otroci Slomškove šole so ob tej priložnosti pripravili tudi nekaj svojih točk. — V Sydneyu so z lepo akademijo proslavili 20-letnico delovanja p. Valerijana Jenka OFM. Posebno je ugajal nastop mladinskega pevskega

V Zürichu smo se po maši zbrali v naši pisarni, ki je bila praznično okrašena, poseben poudarek pa so ji dajale jaslice. Ob domači potici, dobri kapljici in petju božičnih pesmi smo ostali skupaj ves večer.

V Solothurnu smo se po maši, kjer je ljudsko petje božičnih pesmi spremljala godba na pihala, zbrali v kapucinskem samostanu na skupno malico. Tako smo v cerkvi in za skupno mizo tudi nekako na zunaj pokazali, da je božič zares družinski praznik v širšem pomenu besede (ne torej praznik samo vsake po-

samezne družine). Na Štefanovo se je seveda bogoslužno in siceršnje praznovanje nadaljevalo.

Za vse v preteklem letu prejete dobrote smo se Bogu zahvalili z mašo in na koncu z zahvalno pesmijo na Silvestrovo v Baslu, kjer smo po maši tudi še malo posedeli za mizo.

Prvi dan novega leta pa smo v cerkveno življenje stopili z mašnim bogoslužjem v Amriswilu, Solothurnu, Zürichu in Bernu. Človek se namreč takole na Novo leto, ko zre v neznano prihodnost, nehote

spomni starega krščanskega navodila: „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo!“

Ker prazniki trajajo le nekaj časa, se je po njihovem preteku zopet bilo treba lotiti službenega dela (domačega tudi med prazniki ne zmanjka) ali sestri v šolske klopi. Zato pa Bog daj vsem svojo pomoč in blagoslov pri vsakršnem delu ali pripravi nanj, da bo uspešno, dobro, častno in koristno. Obenem iskrena hvala in Bog povrni vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k lepemu doživetju praznikov!

društva Zarja. Sodelovali so tudi gostje iz Wollongonga. — P. Ciril Božič OFM je pripravil slikarsko razstavo pod geslom: „Bog je ustvaril svet v barvah“. 40 razstavljalcev in 6 otrok je prispevalo svoja dela. Razstavljenih je bilo 119 slik. Razstavo je odprl krajevni župan.

ARGENTINA

Na prvo adventno nedeljo so imeli v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu slovesnost prvega sv. obhajila. 31 dečkov in deklic s starši in sorodniki se je udeležilo te slovesnosti. — Slovenski izseljenci v Argentini so lani dali Cerkvi kar 6 novomašnikov. 18. novembra je bil posvečen v Buenos Airesu g. Igor Grohar, 19. novembra pa v Tucumanu g. Francè Urbanč. G. Grohar je imel novo mašo v Slovenski hiši v nedeljo, 20. novembra. Mendoški Slovenci so v novembru priredili mladinski dan pod geslom: „Iz preteklosti hočemo danes graditi boljšo bodočnost“. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu so pripravili 4. decembra na čast Brezmadežni marijansko akademijo. Pripravili sta jo Slovenska dekliska organizacija in Slovenska fantovska zveza. — Že 23 let deluje srednješolski slovenski tečaj v Buenos Airesu. Obiskovalo ga je lani nad 180 dijakov in dijakinj. 20. novembra so tečaj zaključili s slovesno proslavo. — V Santa Fe so priredili natečaj za mlade argentinske soliste. Prvo nagrado je dobil Slovenec, basist g. Janez Vasle. — Vodstvo Slovenske ljudske stranke je na Silvestrovo izdalo posebno protestno izjavo, v kateri obsoja partijske poizkuse uvesti v Jugoslaviji enotno jugoslovansko šolo, s katero bi počasi uničili našo slovensko samobitnost. — V Mendozzi je 11. decembra ponovil novo mašo tucumanski novomašnik g. France Urbanč. Z njim je somaševal njegov brat Lojze. Po maši so novomašniku na čast priredili koncert slovenskih pesmi. Bilo je res lepo versko in narodno slavlje.

ZDA

V župniji sv. Cirila so prenovili župnijsko dvorano. Stroške — nad 35.000 dolarjev — so darovali farani. Tudi z delom so mnogi pomagali pri prenovitvi. 26. oktobra je dvorano blagoslovil

kardinalov vikar. Po blagoslovu je bila prosvetna prireditev. — Za člane in prijatelje Slovensko-ameriškega kulturnega sveta je 2. decembra maševal pomožni škof Edvard Pevec. Po maši je sledil letni sestanek in družabni večer. Festival v fari Marije Vnebovzete je ob zahvalnem dnevu prinesel župniji okrog 12.000 dolarjev. — V fari sv. Vida so pripravili jesenski festival. Posebno pozornost je doživela otroška prireditev, ki se je je udeležilo nad 600 rojakov. — Belokranjski klub je v šenklerški dvorani pripravil veselo martinovanje. Sodelovalo je več pevskih zborov.

KANADA

Slovensko gledališče v Torontu je naštudiralo Mavovo opereto Angel z avtom. Igrali so jo pri Mariji Pomagaj.

Gostovali so z njo tudi pri sv. Križu v Fairfieldu in pri sv. Cirilu v New Yorku. — V Torontu je umrl 7. novembra izseljenski duhovnik in lazarist g. Janez Jeretina, rojen v Rafolčah, župnija Brdo pri Lukovici. V duhovnika je bil posvečen leta 1947 v Rimu. 1950 je prišel v Argentino in več let deloval v božjepotnem svetišču v Lujanu. Od tam je prišel v Kanado in bil več let izseljenski duhovnik v Montrealu, kjer je zgradil versko središče s cerkvijo. Zaradi bolezni je moral župnijo malo pred posvetitvijo cerkve zapustiti. Pokopal ga je škof dr. Lojze Ambrožič. — Slovenski narodni praznik 29. oktober so v Torontu slovesno proslavili. Proslava je bila v župniji Marije Brezmadežne. Najprej je bila v cerkvi maša, ki jo je daroval škof dr. Ambrožič, nato pa v dvorani zunanja slovesnost.

**še prvo,
pa drugo,
pa tretje!**

KAJ CENIMO V NAŠI DRUŽBI?

Delo je bilo nekočo gotovo vrednota za večino naših prednikov, vrednota, ki je v glavnem odločala o njihovem položaju. Tudi v povojnem času je delo zelo visoko kotiralo (= imelo visoko ceno). Tisti, ki je bil dovolj delaven in prizadeven, je bil cenjen tudi pri drugih, bil je vzor, ki ga je veljalo posnemati. Potem so prišla obdobja, ko je delo začelo izgubljati na pomenu. Ugotavljamo, da tisti, ki prizadevno delajo, nimajo kakšnega posebno uglednega položaja v družbi. Danes se pojavljajo nove vrednote, na primer zvitost, premetenost, sposobnost, da na lahek način prideš do premoženja, položaja, skratka, da si z nedelom pridobiš družbeni ugled in veljavo.

Postajamo generacija očetov, ki očitno dela dobronamerne napake in svoje otroke obremenjuje z najlepšimi vizijami in s težkimi dolgovi. Neopazno smo se prelevili v družbo, kjer je kar samoumevno govoriti nekaj, v resnici se

pa dogajajo druge stvari. Govorimo, da je naša meja najbolj odprta ali ena najbolj odprtih na svetu, vendar ta hip vemo, da so mlade generacije popolnoma odrezane od poti v svet. Govorimo o tem, da posameznik svobodno izbira poklic, vemo pa, da si v resnici niti šole ne sme sam izbirati.

Če bo družba postavila svoje količke tako, da bom svoje osebne cilje dosegel s tem, da bom dobro in pridno delal, da bom pošten, potem se bo večina ljudi morala obnašati tako, kot količki kažejo. Če pa to v resničnosti ni tako, potem razvijajo ljudje vsakovrstne druge lastnosti, prek katerih dosega to, kar je osebni cilj vsakogar, in se uče, po kakšnih poteh se da po klinu družbene lestvice navzgor. Z lepim besedovanjem, komolčarstvom in drugimi lastnostmi, ki jih vsi v besedah zanikamo in obsojamo, ki pa v resnici so.

DELO, Ljubljana, 12. nov. 83/16—17.

ODJEM TOKA PREKINIL PREMIERO

Po eni uri prve operne premiere v letošnji sezoni v ljubljanski Operi SNG, sredi Cavallerie rusticane Pietra Mascagnija, je ansambel sredi odra ostal v temi. Spričo redukcije električnega toka in nenapovedanega urnika odjema elektrike premierski ansambel v pov-

sem zasedeni operi ni mogel nadaljevati predstave.

DELO, 18. nov. 83/1.

SR SLOVENIJA

- Površina 20.251 kv. km.
- Prebivavcev: 1.912.000.
- Glavno mesto: Ljubljana (223.418 preb.).
- Število registriranih osebnih avtomobilov: 448.315.
- Prenočitve tujih gostov 1982: 2.607.000.
- Naravne razmere: Na ozemlju Slovenije se stikajo Alpe, Dinarsko gorstvo in Panonska nižina. Čez Slovenijo vodijo pomembne naravne poti: po dolinah ob Savi in Dravi so povezane alpske pokrajine s Podonavjem in z Balkanskim polotokom, vrsto kotlin alpskega in dinarskega sveta pa povezuje Podonavje s severnoitalijanskim niževjem. Velike razlike so tudi v podnebnju, ki je gorsko-alpsko, mediteransko in modificirano celinsko.
- 202 splošnoizobraževalni knjižnici.
- 82 muzejev.
- 7 poklicnih gledališč.
- 171 kinodvoran.
- 21 radijskih postaj, 1 tv center.
- 3 dnevnik, skupaj 751 časopisov in revij, 1889 izdanih del (knjige in brošure v letu 1981).
- 502 kulturno-umetniški in prosvetni društvi.

● 2213 osnovnih organizacij za telesno kulturo.

● 841 osnovnih šol, 3268 oddelkov srednjih šol, 26 visokošolskih organizacij.

● 13.551 postelj v splošnih in specialističnih bolnišnicah in kliničnih centrih.

● 163 lekarn.

DELO, Ljubljana, 29. nov. 83/30.

SLOVENSKI NAROD OB 40-LETNICI AVNOJA

Sedanja Jugoslavija obhaja vsako leto 29. november kot dan svoje ustanovitve. Tega dne so se namreč sestali v Jajcu v Bosni „delegati“ jugoslovanskih narodov na skupnem zasedanju in sprejeli razne sklepe, med katerimi je predvsem izjava, da je treba novo državo zgraditi na federativnem in demokratičnem načelu kot državno zvezo enakopravnih narodov.

Josip Broz-Tito je v svojem uvodnem govoru slovesno izjavil, da so vsa obrekovanja o bolševizaciji države, o odpravi zasebne lastnine in o poskusih komunistov, da bi prevzeli oblast, le izmišljotina Göbbelsove propagande.

Kaj je ostalo v republikli Sloveniji po 40 letih?

NEDELJSKI DNEVNIK, ki je najbolj razširjen časopis v Sloveniji, piše v jubilejni številki 4. decembra: „Dinar je samo še dinarček. Njegova vrednost

se je v letošnjem letu v primerjavi z glavnimi konvertibilnimi valutami zmanjšala za 65%.“

Od drugega zasedanja AVNOJa je partija tolažila ljudske množice s parolami, to je z gesli ob manifestacijah in po zidovih. Danes je drugače. V isti številki NEDELJSKEGA DNEVNIKA: „Parolarske akcije, ki so bile nekoč morda koristne in so ljudje vzklikali ob njih, so danes že strašno preživela stvar. Navadili smo se, da nam marsičesa primanjkuje in ni vrag, da bi se ne privadili tudi na pomanjkanje parol. Tudi avtor teh vrstic je nekoč po zvočniku vpil neke parole, a jih danes ne bi . . . Danes so najboljše parole polna izložba, polne police in še kaj lepega. To je potrošniška miselnost, mi bo kdo rekel. Kar naj, jaz mu bom pa povedal, kakšna miselnost je tista, ki reče mesarju, naj na vrata nalepi našo parolo, v resnici pa nima mesa.“

„Suverenost“ republike Slovenije je po 40 letih od AVNOJa tolikšna, da so praktično zaprli meje in smeš ven samo, če plačaš polog. Za prihodnje leto niso obeti nič boljši, prej slabši. Če hočejo sorodniki prepeljati domov v tujni umrlega sorodnika, morajo iti iskat dovoljenje v Beograd, kajti tudi mrtvi so lahko nevarni.

Višek „narodne zavarovanosti“, v katero je verjel Kocbek v Jajcu 1943, so pa „skupna programska jedra“.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 8. dec. 83/1.

dragi bravci!

Za novo leto je papež govoril o družbenih sistemih, ki vse druge družbene ureditve izključujejo in delajo iz boja proti drugim svetovnim nazorom, njih odstranitve in zagospodovanja nad njimi pogoj za napredek. Ti sistemi ustvarjajo s takim početjem vojno miselnost, ki napetost le poostruje. „Pogosto postane brezpogojno soglašanje s takšnimi sistemi neke vrste češčenje oblasti, sile, bogastva, neke vrste sužnost, ki jemlje svobodo celo vladujočim samim.“

Papež je povedal, da mora priti do preverjenja takšnih sistemov, ki očitno vodijo v slepo ulico, če „človeka in njegovo zgodovino zožujejo na omejeno področje snovnih sil“: resničnih vprašanj ne rešujejo, ljudstev dejansko ne osrečujejo z mirom in svobodo.

Papež je pozval voditelje narodov k resnici: samo ta osvobaja in omogoča ustvaritev boljših družbenih ureditev. Se je pa on sam ob tem vprašal, ali ni upanje na takšne spremembe le sen.

Z lepimi pozdravi!

Uredniki

ALI KOMUNIST SME V CERKEV?

Včasih začne človek domnevati, da je kakšna nevarnost dokončno mimo, potem pa se izkaže, da se je kruto varal. Kdo bi si še pred letom mislil, da je kaj takega, kot so „skupna programska jedra“, pri nas mogoče? Da je mogoče tako ogroziti našo narodnost in materin jezik določenih državljanov SFRJ, čeprav jim od otroških let naprej ogorčeno pripovedujejo, kaj se je njihovem prednikom dogajalo pod tujci in kakšni raznarodovalni politiki so izpostavljeni njihovi sonarodnjaki v zamejstvu.

Sodeč po jezi in zameri, ki ju je v nekih krogih vzbujal, kdor je trdil, da so verniki v naši družbi „drugorazredni“, bi začel človek misliti, da kaj takega kot razprava o tem, ali komunist sme v cerkev, pri nas ni več mogoča. Nekateri smo celo pričakovali, da bodo naravnost žaljivi, predvsem pa do kraja „zarjaveli“ vzdevki iz Programa ZKJ, ki označujejo religijo kot „zablodo“ in posledico „materialne in duhovne zaostalosti ljudi“, odstranjeni. Celo nekakšne obljube so bile dane v tej smeri. Toda če je že celoten program moral ostati nespremenjen, razumem, da je tudi to ostalo nedotaknjeno. Sicer pa smo — tako pravimo — revolucionarna družba, zato se ne bomo ustavljali pri črkah. Pomemben je duh, vsakdanja praksa.

Ko pa je v četrtek, 8. decembra 1983 prineslo Delo Tanjugovo poročilo z nedavne seje komisije za statutarna vprašanja ZKJ, je bilo treba ugotoviti, da je danes spet marsikaj možno, kar je imel mogoče kdo že za moreč spomin iz preteklosti.

Gotovo je, da ima vsaka skupina, stranka, klub ali cerkev pravico, da določi, koga sprejme medse in koga ne. To pravico ima tudi ZKJ.

Stvari se pa vendarle zapletejo, ko začnemo upoštevati, da v naši državi in celo po naši ustavi ZKJ ni kakršna koli skupina. Ni ena izmed mnogih, ampak ima načelno in teoretično, še bolj pa praktično, izjemen vodilen položaj. Njeni cilji in nameni odmevajo v vsem našem prostoru, njeni ideali ustvarjajo ustrezna razpoloženja in določajo, kako bo kdo ovrednoten tudi zunaj njenih vrst.

Zato uvodno zagotovilo, da ni bil cilj tiste razprave „načienjati vprašanje odnosov med državo in cerkvijo“, pravzaprav ne zagotavlja ničesar. Kajti s tem, ko je bilo tako odločno in brezprizivno poudarjeno, da nimajo v vrstah ZKJ verni kaj iskati, so bili spet izrecno postavljeni tja, kamor so se vedno čutili postavljene, čeprav tega na glas niti niso smeli reči: na drugo mesto.

Tisti, ki so dopovedovali, da nimajo verni nobene osnove počutiti se drugorazredne in da s takimi trditvami celo natolcujejo in imajo mogoče še kakšne druge, politične namene, so morali biti ob branju tega članka prvi v zadregi. Enako tisti, ki so sicer dopuščali, da se verni res počutijo drugorazredne, le da so pri tem valili krivdo izključno na nje same, na pomanjkanje njihove socialistične zavzetosti in družbene vključenosti. Vse te je kruto dezavuirala komisija za statutarna vprašanja ZKJ sama.

Vendar bistvo vse zadeve niti ni v tem. K temu pisanju me je pravzaprav spodbudila absolutno nesprejemljiva zastarela in naravnost smešna utemeljitev. „Z vstopom v partijo bi moral vsak posameznik sprejeti znanstveni, ateistični pogled na svet.“ Če je to stališče partije in vsakega njenega člana, se bodo pisali našemu vernemu mlademu rodu slabi časi. Kajti če je znanost isto kot ateizem, — in očitno stoji omenjena komisija ZKJ na tem stališču — potem mora naša šola vzgajati za ateizem. Potem to, kar se že ves čas ponekod res dela, niso le posamične in pravzaprav zanemarljive izjeme, kot jih želi marsikdo prikazati, ampak je popolnoma v duhu, ki veje v ZKJ, četudi ni v skladu z nekaterimi izjavami in zakoni. Sicer pa kaj zakoni in izjave...

Že lep čas vemo, da je nasprotje med vero in znanostjo le navidežno. Menda ni treba več omenjati vseh bleščečih imen znanosti in kulture, ki to tudi praktično potrjujejo. Vemo, da je bil že sam Lenin pripravljen sprejeti v partijo celo duhovnike. Danes obstajajo partije, ki niso nič manj kot naša marksistične, pa imajo v svojih vrstah prepričane vernike, ki menda zaradi tega niso slabši sobojevniki.

Ko gre torej razvoj v smeri približevanja nazorov, medsebojnega spošto-

vanja in sodelovanja in ko Jugoslavija vsa ta načela neugnano ponavlja, dela njena partija izrazit korak nazaj v svojem razmerju do vernosti in predlaga njena statutarna komisija, naj ponovno vnesejo načelo nezdržljivosti vernosti in članstva v ZKJ tudi v statut, ker očitno tozadevna določila Programa niso dovolj učinkovita. Kaj pa če jih je življenje že preraslo? Ali se je kdo tudi tako vprašal?

Kaj je narekovalo tako zaostritev, je nemogoče uganiti. Zadnja leta so neurtudno ugotavljali in dopovedovali, da se družbenopolitična zavzetost in vernost prav nič ne izključujeta in se ne ovirata. Ali so prišli sedaj do drugačnega sklepa? Ali pa je res mogoče, da je na tako visokem forumu prevladal čisto preprosto smešno zastarel predodek iz srede 19. stoletja, po katerem je vernost nezdržljiva z znanstvenostjo, ta pa mora odlikovati vsakega člana ZKJ? Morda pa gre le za omejeno mnenje in bo predsedstvo CK ZKJ, ki bo o tem še odločalo, zavzelo bolj dialektično stališče.

Vendar že samo dejstvo, da je do teh predlogov prišlo in da v tako pomembnem forumu vlada tak duh, verne hudo vznemirja. Spraševati se morajo, kakšna bo naša šola. Če so člani omenjene komisije sklepali, da je vernost z znanstvenostjo nezdržljiva, se je treba takoj vprašati, kaj je zanje znanost. Pa ne samo zanje, ampak tudi za vse pedagoške delavce, ki imajo

naša luč

**najlepši dar
čez vse leto**

**v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma**

kot člani ZKJ isto pojmovanje znanosti in vernosti, kajti prenašali ga bodo tudi na svoje učence. To pa ne bo znanost, ampak bolj ateistična filozofija. Verne starše, ki imajo po vseh naravnih in deklariranih zakonih pravico do vzgoje otrok tudi v veri, in vse ljudi, ki jim je prihodnost vere med slovenskim narodom pri srcu ali celo zaupana, očitno čakajo boleči trenutki.

DELO, Ljubljana, 24. dec. 83/14.

STALIŠČA SLOVENSKE MATICE O SKUPNIH PROGRAMSKIH JEDRIH

Redni člani — sodelavci Slovenske matice so na posebnem sestanku dne 10. XI. 1983 razpravljali o vprašanih šolskega sistema in o skupnih programskih jedrih. Po uvodnih referatih in izčrpnih razpravi so imenovali komisijo, ki je strnila stališča razprave na članski sestanku.

Slovenska matica izraža veliko zaskrbljenost v zvezi z vprašanji, ki se že kažejo po naši šolski reformi, in sicer v šolskem sistemu nasploh ter posebej ob tako imenovanih skupnih programskih jedrih. V tem posebnem vprašanju v celoti podpiramo stališča, ki so se uveljavila v javni razpravi in ki so jih zavzele družbene in politične organizacije. Podpiramo okvirni šolski sistem v vsej Jugoslaviji, pri čemer pa poudarjamo, da more bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije rasti samo iz narodne zavesti vsakega naroda in narodnosti posebej. Pri tem mora biti navzoče tudi spoštovanje kulturne in zgodovinske dediščine vseh etničnih skupnosti. Pod skupnostjo šolskega sistema razumemo tipe šol, skupnost izobraževanja in vzgojnih ciljev in kolikor mogoče usklajene okvirne šolske načrte, ne pa iste vsebine programov. Enotne vzgojne cilje je namreč mogoče doseči tudi z različnimi vsebinami.

Glede izobraževalnih in vzgojnih ciljev se je že pokazalo, da sloni šolska reforma na enostranskih pogledih. Zgrajena je samo po nomenklaturi poklicev, premalo pa upošteva nujne potrebe po splošni izobrazbi. Zlasti niso upoštewane in niso nikdar bile ugotovljene te potrebe glede na različne smeri nadaljnega študija.

Šolski sistem ne more biti zasnovan samo na trenutnih in neposrednih in-

teresih tako imenovanih „uporabnikov“, ampak na daljših perspektivah slovenskega naroda v evropskem in svetovnem prostoru. Visoka merila so v tem pogledu toliko pomembnejša, kolikor manjši je narod, ker je njegovo uveljavljanje toliko bolj odvisno od kakovosti njegovega dela. Pri splošni izobrazbi opozarjamo na predmete, ki imajo svoj pomen za gradnjo slovenske narodne zavesti, in na predmete, ki odpirajo pogled v svet in zgodovinske korenine, iz katerih smo Slovenci zrasi. Ugotavljamo, da je na celi vrsti šolskih smeri bistveno zožen prostor slovenščine in slovenske književnosti. Zgodovina je izgubila položaj osrednjega družboslovnega predmeta, hkrati pa ves šolski sistem ovira izoblikovanje zrelega zgodovinskega mišljenja in s tem razumevanje sodobnega sveta. Omejitev učenja tujih jezikov na samo enega trga naše seznanjanje s svetom. Praktično popolna odprava latinščine nas reže od evropske in lastne kulturne tradicije. Prakticistična naravnost sedanje šole pa ogroža tudi druge, za razvoj mišljenja važne predmete.

Ves ta položaj se je še zaostрил z vprašanji skupnih jeder, ob katerih obstaja upravičen strah, da uvajajo še večjo povprečnost na še nižji ravni in odpravljajo še nekatere oblike zahtevnejših šol. Priprava skupnih jeder je bila zgolj mehanična ob enakopravnem birokratskem zastopstvu osmih enot. Rezultat je izrazita neenakopravnost Slovencev pri načrtovanju programov za književnost v primerjavi s prostom srbskohrvatskega ali hrvatsko-srbskega jezika. Po predvideni ureditvi imamo namreč za svojo materinsko literaturo bistveno manj časa kot v tem prostoru. Ista razmerja se pokažejo pri vseh sestavinah umetnostne vzgoje, kot sta likovna in glasbena umetnost. Konkretna analiza skupnih programskih jeder pri teh dveh predmetih pokaže ne le neenakopravno zastopnost po kvaliteti, ampak tudi konceptualno zgrešenost. Temeljni kriteriji za zgodovinska jedra (zgodovinske osebe, bitke in države) ohranjajo načrt v konservativnih oblikah.

Slovenska matica sodi, da je treba vprašanje skupnih jeder pretresti v celoti na novo od izhodišč naprej, in hkrati poudarja potrebo po hitri obrav-

navi in razreševanju vseh žgočih vprašanj, ki se kažejo v šolskem sistemu.

DELO, Ljubljana, 15. dec. 83/2.

KAJ SVA DOŽIVELA V LJUBLJANI

Protestirava proti ravnanju organov milice v Ljubljani (Bežigrad). Dne 1. novembra 1983 ob 22.15 uri so naju brez povoda ustavili na cesti iz Vojkove ulice proti Titovi cesti, odpeljali na postajo milice, nama izpraznili žepe, odvzeli potna lista, dokumente, zasebne naslove, naju ločeno ponovno zasliševali, imeli zaprta 7 ur in nama grozili s težkimi posledicami zaradi tipkopiša o Medjugorju, ki sva ga imela pri sebi.

Dva razloga sta, da dogodka ne moreva zamolčati in da zoper ravnanje milice javno protestirava. Prvič: sva državljana demokratične republike Avstrije, ki je pravna država, in sva navajena korektnega ravnanja s strani oblasti; drugič: sva pripadnika slo-

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (domà) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja domà. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečajji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

venskega naroda in se nama tako vedenje jugoslovanskih oblasti zdi preveč podobno temu, kar smo koroški Slovenci morali doživljati z neke druge strani v najtežjih časih. Razumeti je treba, da smo koroški Slovenci posebej občutljivi za samovoljno ukrepanje organov javne varnosti, posebno še, če motiv sploh ni političnega, temveč verskega značaja. Razumeva, da so nekateri ljudje v Jugoslaviji v zadregi zaradi dogodkov v Medjugorju, ker jih njihov svetovni nazor ne more uvrstiti kam drugam kot med pojave zarotniškega delovanja, za katerimi pač mora „nekdo stati“. Kot Slovenca seveda ne moreva želiti državi Jugoslaviji ničesar slabega. Prepričana pa sva, da bi temeljni jugoslovanske države veliko pridobili, če bi določeni krogi v Jugoslaviji pokazali v zvezi z medjugorskimi dogodki toleranco, vredno stoletja, v katerem živimo. Kljub protestu, ki ga izražava, sva hvaležna policijskim organom, da niso uporabili fizične prisile in da so nama vrnili vse prej odvzete predmete. Trpeli pa so najini žvci. Upava, da je bila to res samovoljna pomota nekaterih oseb, ne pa sistematično ravnanje.

PETER KASSL, Škocjan 4, in
MAKS DOMEJ, Rinkole 15,
Pliberk, Koroška — Avstrija
DELO, Ljubljana, 14. dec. 83/8.

IZ ZAPORA SPET V DIREKTORSKI NASLANJAČ

Pravosodni organi (v BiH) so ugotovili, da je na odgovornih mestih v delovnih organizacijah 298 „povratnikov“, torej takih, ki so bili prej obsojeni zaradi gospodarskega kriminala.

Rade Lovrić iz Mostarja je bil pred kratkim obsojen na 15 let zavora zaradi tatvine družbene lastnine v vrednosti 2 milijona dinarjev. Na zatožno klop je prišel naravnost iz direktorskega naslanjača. Lovrić se je zaradi podobnih zadev že tretjič srečal s pravico. Preden je zadnjič postal direktor, je bil tri leta in pol v zaporu, poleg tega so ga pa nato sprejeli še v zvezo komunistov, menda zato, da bi šel pri imenovanju za direktorja lažje skozi „kardovski filter.“

V republiškem TNZ so ugotovili, da se je občan, ki je bil že petkrat obso-

jen zaradi gospodarskega kriminala, meni nič tebi nič prijavil na javni razpis za direktorja. Predvsem se je skliceval na to, da je član zveze komunistov . . .

DELO, Ljubljana, 15. dec. 83/2.

POZABLJENA TOVARNA-SKLADIŠČE

Že več kot štiri mesece je od tega, kar so v Vladimircih zgradili tovarno poliesterskega betona Poliston. Zaposlili so delavce in postavili direktorja. Nerodno je le to, da v tovarni še niso začeli delati.

Najprej je bilo tako — vreme je bilo še dokaj ugodno — da so delavci skupaj z direktorjem redno prihajali na delo. Čistili so in urejevali dvorišče, sejali travo, sadili cvetje in drugo okrasno rastljinje, pleskali ograje. Ko so bili z vsemi opleševalnimi opravili pri kraju, jih je na delo prihajalo vse manj in manj.

Stvar se je končala tako, da pridejo v tovarno samo še enkrat na mesec. Po plačo, kajpada. Zanimivo je, da se doslej še ni zgodilo, da je ne bi bilo.

Investitor tovarne je delovna organizacija Beton iz Preloga pri Čakovcu. Največji del denarja za zgraditev (skupaj 86 milijonov dinarjev), in to 46 milijonov, je prišel iz sklada za razvoj manj razvitih področij. Preostalo so dale banke in Beton.

Vse je šlo v redu, dokler niso zbrali denarja. Potem pa, ko so tovarno zgradili, je investitor kratko malo pozabil nanjo, kakor da se ga vse skupaj nič več ne tiče.

V Polistonu so se nekako znašli. V tovarniške prometore so spravili pšenico in druge kmetijske proizvode. Direktor tovarne Velimir Kovačević je pri tem dejal: „Ničče ne mara, da bi dobival plačo brez dela, vendar so razmere pač take, kakršne so. Drugega izhoda za zdaj nimamo.“

DELO, Ljubljana, 14. dec. 83/2.

POPRAVEK

V januarski številki NAŠE LUČI nam jo je tiskarski škrt zagodel. Na str. 35 piše, da je g. Janez Jenko mariborski škof, ko vsi vemo, da je koprski škof. Bravcem se za pomoto opravičujemo. Uredniki

NADŠKOF KUHARIĆ OPOZARJA NA ČLOVEKOVE PRAVICE

Zagreškemu nadškofu in predsedniku jugoslovanske škofovske konference kardinalu Kuhariću je dal obisk papeža Janeza Pavla II. v osrednjem rimskem zaporu povod, da je terjal tudi za jugoslovanske zapore npr. ob velikih praznikih dovoljenje, da duhovniki obiščejo zapornike, ki bi si to želeli. Tudi ljudje, ki so bili obsojeni, imajo po ustavi pravico do verskega življenja.

Kot je znano, v Jugoslaviji duhovniki nimajo dostopa ne v ječe ne v (vse) bolnice, tako da je redna delitev zakramentov jetnikom in bolnikom nemogoča.

Poleg tega se je kardinal Kuharić soočil s splošno zaščito človekovih pravic zapornikov v Jugoslaviji in je posredno izrekel težko obtožbo proti režimu. Govoril je o njih „osamitvi prek duševnih muk in grdega telesnega ravnanja s njimi“: oboje je pregreha proti dostojanstvu človekove osebe, in sistem, ki to trpi, je kriv težkih kršitev človekovih pravic. V jugoslovanskih zaporih se nahajajo ne le ljudje, ki so zgrešili nasilja in druge zločine, marveč tudi takšni, „ki so se po svoji vesti morda kritično postavili nasproti sistemu, ki ne trpi nobene kritike, ali proti oblastem, ki ne dovoljujejo nobenih očitkov“. Cerkev je ta vprašanja že nekajkrat načela, „nekatera dejstva, o katerih slišimo“, nas pa danes spet silijo k temu.

Preteklo poletje je bilo v Sarajevu obsojenih na dolgoletne zaporne kazni nekaj muslimanskih aktivistov. Sedaj so se pritožili pri najvišjem republiškem sodišču. Pritožba je naperjena predvsem proti temu, da naj bi bilo razumevanje islama ne le kot vere, marveč tudi kot nauka, ki vsebuje družbene in npravne zahteve, kaznivo dejanje. S tem so oni prikrajšani v ustavni pravici glede verske svobode. Dalje se pritožujejo, da so bili nekateri obtoženci obsojeni, ker so pred 11 leti objavili neko pisanje o islamu in islamski družbi. Obsodba zaradi objave izpred let pomeni težko omejevanje pravne gotovosti.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 10. jan. 84/3.

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf, (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Potujete v Rim? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—; velika izbira

AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEF ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• V Umagu PRODAM enonadstropno hišo, zgrajeno do pete faze. Telefon v Jugoslaviji 064/42 2 81.

• PRODAM pet let staro dvostanovanjsko hišo z 1 ha zemljišča (vrt in vinograd) v Mariboru. — Informacije dobite v ZR Nemčiji po telefonu 0 73 31 / 64 9 13.

• PRODAM novo dvostanovanjsko hišo v ptujski občini. Prva etaža opremljena, vrata lužen hrast, okna barvno steklo. — Ostale informacije dobite po telefonu 0 26 80 / 87 21 ZRN, po 19. uri.

• Zdomcu prodam večjo, novejšo hišo v Istri, 50 m od obale v lepi, negovani okolici. — Pojasnila daje Anthony Blenn, Jakob-Henle-Str. 5, 3400 Göttingen, tel. 05 51 / 58 3 72, BRD.

• 50-letni ROJAK, živeč v srednji Angliji, z lastnim domom, želi zaradi poroke spoznati dobro in pošteno Slovenko, staro do 45 let. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 3).

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti tele knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

LJUDJE POD BIČEM (Karel Mauser)

Roman o dveh ljubečih se ljudeh, ki se prebijata skozi stalinistično revolucijo v Sloveniji od 1941 do 1945.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh nam pomaga, da mileje sodimo vse, kar nismo mi (andrič)

Mož v krčmi: „Pri nas doma mora biti nekaj hudo narobe: niti papagaj noče več govoriti z mano!“

o

„Kaže, da me imaš za tepca,“ očita mož ženi.

„No, to pa res ne! Lahko pa, da se motim.“

o

Vinska bratca že ves večer pijeta. Končno pravi prvi drugemu: „Ti, sedaj je pa dosti! Vzdigniva se! Če bova lahko še hodila, lahko pijeva naprej. Če pa ne bova mogla več hoditi, morava domov.“

o

„Zakaj toliko piješ?“
„Da bi lahko trezno premislil.“

o

Soseda sosedi: „Mojega je končno srečala pamet.“

„Tako? In kdaj ti je ušel?“

o

„Kot zdomec lahko posodiš državi tisoč mark. Jaz jih odnesem domov.“

„Pa če se tebi kaj zgodi?“

„Jamči partija.“

„Pa če se partiji kaj zgodi?“

„Tisto bi bilo pa itak vredno tisoč mark.“

o

„Kdaj so bile volitve po komunističnem vzorcu?“

„V raju, ko si je Adam izbral ženo Evo.“

„Že trikrat sem slišal, da si umrl.“
„Pa te ni bilo nikdar na pogreb!“

o

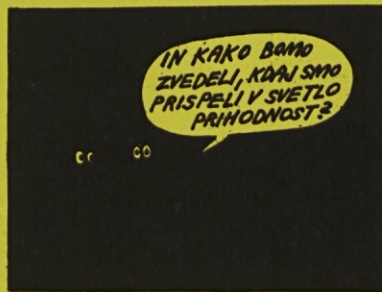
Žena je ‚kuhala mulo‘. Naenkrat je pa le pokazala malo bolj vesel obraz. „Ali si se unesla?“ jo je vprašal mož.

„Ne, samo obraz si moram malo spočiti.“

o

Na letalu sedi plah možki zraven lepe sopotnice. Rad bi jo nagovoril, pa si je ne upa. Končno se le ojunči: „Oprostite, gospodična, ali se vi tudi peljete s tem letalom?“

o

Škot vpraša sina: „Ali imaš obute nove čevlje?“

„Ja, ata.“

„Potem pa delaj po možnosti večje korake!“

o

„S svojo ženo ne govorim že tri leta.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker je nočem prekiniti.“

o

Jaka govori s slavno pevko: „Predstavljaj sem si vas čisto drugače.“

„Kako pa? Mogoče staro in zoprno?“

„Ne, ravno nasprotno.“

o

„Zdaj bo pa šlo naokrog!“ je zaklical vrabec in se pognal v ventilator.

o

„Jaz bi že zdavnaj odšel od svoje žene, ko bi mi ne dajala vedno znova razloga za to, da pijem.“

OGLEDALO

KOLEKTIVNA ODGOVORNOST

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3540 Eysden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eysden. (Tel. iz Nizozemske:

09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).